

Alle Deelen worden afzonderlijk verkocht.

Klassiek, Letterkundig Panthéon.

MENGELINGEN,

DOOR

M^r. W. BILDERDYK.

SCHIEDAM,

H. A. M. ROELANTS.

1855.

Ieder Deel is op zich zelf compleet.

MENGELINGEN.

MENGELINGEN,

DOOR

MR. W. BILDERDYK.

Vierde Deel.

SCHIEDAM,

H. A. M. ROELANTS.

1855.

De Poëzy.

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo.

Het aardrijk daavre en dreun'; de Hel en Hemel scheuren,
En splijten 't diamant van de onbeweegbre deuren,
Wanneer Homeer zijn' toon op Mavors krijgsgalm zet,
Virgyl zijn' adem in de zilvren veldtrompet
Of koopren strijdklaren de volken door laat klinken!
De dartle Bacchus sleep' by 't ordenloos rinkinken
Van thyr en bekkenklank en trommel en schalmei,
Bekreten Melpomene op Thespi's broos ten rei;
Euterpe spann' de luit voor liefde en mingenuchten,
En smelte 't teder hart in d'adem van zijn zuchten;
Ja zelfs Thaliaas mom vervulle 't volkstooneel
Met lach en jok en boert by 't hupplen van de veël;
Wie is die Godheid toch, die 't hart als met de handen
Naar willekeur verkneedt, en brein en ingewanden
Beroert, bedwelmt, en schokt, en pijnigt, en doorwroet?
Van onze wellust schikt, ons leven, ons gemoed?
Die, 't muitend hart ter spijt, den deernistraan doet vloeien;
Bevrozen boezems stooft, en, wil zy 't, dwingt te gloeien;
De schuchtre zedigheit met dartle rozen tooit;
Den sluier om de borst der wulpsche weelde plooit;
En, in Tyrtéus toon, leert sterven en verwinnen!
Wie is die Godheid toch, die ziel beheerscht en zinnen?

Geleerden, 'k vraag het u! U, mannen, grijs besneuwd,
In de ongestoorde rust der wetenschap vereeuwd!
Uw wijsheid toog het vuur uit lucht en donderkeilen!

Zy leer' my 't menschlijk hart tot in zijn' afgrond peilen! —
Gy zwijgt. Gy, Staatsliën, dan! Gy, wier vermeette vuist
Den volken teugels smeedt, en wat u drukt, vergruist!
Gy weet het, in wier hand de gouden standaardletteren
Doen plasfchen in het bloed van Vorsten of van Ketteren,
't Zij VRIJHEID, 't zij ALTAAR de leus is. Hebt gy de aard
Ontheisterd, uitgemoord, door beul en oorlogszwaard,
En duurt die vloed nog voort van 't ijslijkst noodgetijde,
(Aan de Almacht zij de dank, die 't Vaderland bevrijdde!)
Wat was uw tooverkracht? — Gy fiddert, Poëzy!
Ncen 'k stel uw' invloed met geen dolheên in de rij,
Die, even als de pest, het gistend bloed ontstaken.
Gants anders is uw kracht, waar Gy de ziel doet blaken!
De woede en dweepzucht heeft haar' wortel niet in 't hart.
Haar brocinest schuilt in 't brein, daar 't in den strik verward,
En door verbeeldings toorts en geesfels aangevochten,
Den Moedermoorder toont, bestookt van Helgedrochten.
Ncen, draagt de Wijsheid ook den boezemfleutel niet,
Haar stem beveelt in 't hart waar Dichtkunst in gebiedt!
Haar stem, de wet der Deugd, der Godsdiens, en der Reden! —
Geen Dichtkunst, dan in waan, waar deze wordt vertreden!

Gy hoort my, en uw ziel bestemt mijne uitspraak reeds,
Ô Frisfche Jonglingschap, nog door de last des leeds
Niet neêrgedrukt, gekromd, ontwricht, of neêrgebogen;
Wier vrije en open ziel uittintelt uit uwe oogen;
Die nog geen hart bezit, dat op verderven doelt,
Maar d'adel van den mensch in volle kracht gevoelt!
Behoefte voor uw hart, is weldoen, is beminnen,
En argloos deelt uw ziel haar wellust met de zinnen,
Scheidt wijsheid niet van 't hart, gevoel niet van 't verstand,
Maar voelt de waarheid daar, waar de overtuiging brandt.

Neen, wat een valsche Leer d'onnoozlen op moog dringen,
De zetel van 't gevoel is ook de bron van 't zingen.
Neen, 't is verbeelding niet (hy dwaalt, die t zich verbeeldt)
Waar dichtkunst in bestaat, die zoo veel wondren teelt. —
Verbeelding —! Die flavin van de allerminste slaven
Die God de Reden schonk om in haar juk te draven,
Die deugd en ondeugd hult, en met haar valsch blanket
De afschuwlijkheid en 't schoon ten dienst staat aan 't toflet.
't Is waar; zy voert gebloemt', en verven, en juweelen,
Zy plondert aarde en zee om toofels meê te deelen,
Bedrlegt en oog, en oor, — en — leent beminlijkheên
Aan wat het daglicht-zelf niet zonder schrik bescheen: —
Maar Dichtkunst —! is Vorstin, gebiedt haar throonflavinnen,
En houdt geen kroon te leen van de ijdelheid der zinnen.

Neen, ze is dien Keizers niet van 't vallend Roomsche Rijk,
Neen, ze is dien schaduwen van heerschers niet gelijk,
Dien, enkle speelpop van hun eigen lijfstafleren,
Geen toom vergund wierd dan om gruwlen bot te vieren,
En, lijdlijk meêgesleept door 't ongeregeldst kwaad,
Ten vloek te zijn aan 't Volk, voor vaders van den Staat,
Geen ware Dichtkunst buigt voor die haar' zetel schragen!
Geen drift, die door haar macht naar heerschappy durv' jagen!
Neen, zintuig, drift, ja 't al, is werktuig in haar hand,
De Legermacht van 't hart, het Tuighuis van 't verstand.

Befest gy 't, die van zucht voor de eêlste kunst gedreven,
Uw ziel geblaakt voelt door 't onsterflijk, door 't verheven,
Door 't alvermeestrend schoon, waarin 't onzichtbre goed
Zich spiegelt; weêrschijn zelfs van d'ongeschapen' gloed!
Befest gy 't, siere Jeugd, die, door haar' geest verengeld,
Uw tonen met den toon der Hemellingen mengelt,
Wanneer ze op 'de aardfche deugd wellustig nederzien,

En Gode in haren roem het welkom wierook biën!
Befest gy 't? Ja, gewis. Gy zijt hun Stamgenoten!
Gy, uit het zelfde bloed, uit Adams bloed gesproten,
Dat, (eer de ondankbaarheid, eer miltzucht, overmoed,
De vlam der Hell' ontsak in 't, toen nog, zuiver bloed,
Het kalm Geweten stoorde, en 't lichaam deed verderven,)
Den Hemel telgen gaf, niet vatbaar voor ons sterven: —
Gy, Zangers, als dat kroost, uw broederlijk gellacht,
Dat op ons jammer ziet, als starren by de nacht
Op 't duistere aardrijk, naauw bemerkbaar uit den hoogen,
Maar echter met de lust van 't werkzaam mededogen,
(Want mededogen is steeds werkzaam voor Gods thron)
En toejuicht aan ons hart by vatbaarheid voor 't schoon: —
Gy, Dichters, zegge ik, gy! Gy weet, waarachtig zingen
Is boven 't aardsch befef, behoort in hooger kringen.
Het heeft zijn bron in 't hart, van Hemelvuur ontblaakt,
En ligt in 't zintuig niet, noch wat het zintuig raakt.

Doch, zien wy op den thron der fiere Warelddwingeren,
In dienaars van hun macht, der Vorsten mededingers;
Sejanen, fier en stout by de onmacht van Tibeer;
Wie geeft der Poëzy', en niet haar' gunstling, eer? —
Ach! 't aardrijk heffe alom 't verwonderd oog ten Hemel,
Het eert de Godheid niet, maar zon, of stargewemel,
Bidt hier, de stralen af van 't kreeft- en hondstargloën,
En daar, den angelstaart van 's hemels schorpioen,
Of juicht den hoornen toe der Nachttoorts, nieuw ontsoken.
Ja, 't eert den Moloch zelfs en Acherontsche spoken
Met bede en offerrook, — wat zegge ik! — eigen bloed! —
Gy, Dichters, kent haar recht, voor wie gy buigen moet!

De Aaloudheid riep wéleer, van Dichtrendrift bevangen,

Met gloeiend voorhoofd en van vuurgloed bleeke wangen,
Aámechtig, siddrend, uit: « Een Godheid blaast my in!
»Een God vervult me en woedt, — ontvlamt my ziel en zin!
»Onheiligen, staat af! — Gewijden, leent uwe ooren,
»Ik doe u hemelval en heilorakels hooren!
»Mijn zangen vloeien, en mijn boezem hijgt en smacht! —
»Rust, heilige aandrift, rust — het faalt mijn borst aan kracht! »
Dan borst de zangstroom los, meêsleepende in haar stroomen
Wat ziel of ooren had, door waterkil en zoomen;
En 't hart, het luistrend hart, bezweem in enkle lust,
En riep met 's Dichters zang: «rust, heilige aandrift, rust! »

Ons, needrig, ons, gewoon, die hemelsche Adelaren
In 't steigren van hun vlucht, van ondren aan te staren,
Ons zinkende in het stof of kruipende over de aard,
Voegt ons die zelfde taal, Homeer of Orfeus waard? —
Zy voegt ons! Laat ons 't hart van eedlen hoogmoed zwellen,
Mijn vrienden! 't Geef den toon aan 't speeltuig dat wy stellen!
Een God, ja 't is gewis, een God vervult ons 't hart!
Een God, die 't lot beheerscht! gezag voert op de smart! —
Ja, Hy, die 't menschlijk hart gebootst heeft naar Hem-zelven,
Hy, God in 't aardfche slijk als in de Itargewelven,
Die 't (sints verbasterd) hart met d'indruk van Zijn beeld,
Zijn goed-, Zijn groot-, Zijn wijs-, Zijn alheid heeft bedeed!
Hy, die (verdervend kwaad mocht d'eêlsten luister rooven)
Den sprankel van die glans niet redloos uit liet doven!
Hy, God van waarheid, heil — Hy, geest, en krachtgevoel,
Hy liet ons 't schoon tot troost, en 'teeuwig goed ten doel.

Wat zegge ik! 't goed ten doel! — Ach, zouden wy 't erkennen?
Zou 't eens verzinlijkt kroost zich-zelf aan 't stof ontwennen;
Zou 't vatbaar zijn voor 't heil, voor zucht tot grooter lot,

Zoo 't zielverheffend schoon , dat schijnsel van zijn' God ,
Het niet verlichtte in 't hart , verachting gaf voor de aarde ,
En aandreef door 't besef van stoffelooze waarde ?
Mijn vrienden ! — In 't gevoel van 't waar , van 't ceuwig schoon
Sprcidt de Almacht (ja!) haar beeld nog zelfs in ons ten toon.
Haar beeld-? Een' schemer van haar beeldtnis , na aan 't vonkeren
Der oogcn zwemende , by 't snelle lichtverdonkeren ,
Maar , waar zich 't Alvolmaakte als oorsprong in erkent.

Zoo zien we op 't levend doek , door tijd en rook geschend ,
De hand der Xeuxen nog , het gaadloos schoon der Frynen ,
Als ware 't door een wolk van zwarte nevels schijnen.
Zoo , 't kalm gemoed somwijl door 't voorhoofdriimplend leed. —
Van daar die wellust dan van die voor andren zweet!
Van daar die edelmoed , ô braven , wien 't genieten
(ô Godheid , 't is van u!) is , weldaân uit doen vlieten!
Van daar die grootheid , die de oneedle zelfmin wraakt ! —
De DEUGD IS SCHOONHEID , ja ; en ZALIG wie zy blaakt !

De Deugd is schoonheid. Ja ! — ô Dierbre lust van 't leven ,
Het hoogste en edelst goed , onze aard ten heil gegeven ;
Gy , lieve wederheft van 't menschelijk geslacht ,
Uit wie de deugd volmaaktst , en de onschuld tederst lacht !
ô Kunne , 't beeld der deugd , in dat der zaligheden !
ô Boezems , in wier sneeuw zy teêrst wordt aangebeden !
Verheft u — ! — Wee de borst , die koud is voor uw gloed !
Den slijkklomp , die in u het schoon geen hulde doet ! —
Hem loeg geen Engel toe by 't uur van zijn geboorte ,
Geen heldre morgenster uit 's hemels uchtendpoorte : —
Hem droeg zijn moeder nooit met wellust onder 't hart ,
Noch , dankende , op den arm , na strenge barensfmart. —
Maar zalig , die voor u als de Englen mag gevoelen !

Als de Englen, met een' blik uw boezems door mag woelen,
En lezen in uw hart, voor 't heilig schoon gevormd,
En minder door 't geweld der driften afgestormd!
Gy, wie Natuur niet riep tot haatlijk bloedvergieten,
Tot zorgen, die aan ons het doodzweet uit doen schieten,
Maar zacht, maar teder schiep, aandoenlijkst voor het schoon:
Gy immers voelt in 't hart den weêrklank van mijn' toon!

o Dichtkunst, 't is uw werk die vatbaarheid te wekken,
Het hart des stervlings op, van 't zintuig af, te trekken.
Wat schoon, wat edel is, is al uw krachten waard!
Hier, hiertoe werd uw harp voor 's warelds dag gefnaard!
De Morgen scheen nog niet met krokus om de hairen;
De stormwind ruischte nog om de onafmeetbre baren;
Wanneer ge u reeds in 't beeld van 't eeuwig schoon verloort,
En Heemlen worden zaagt, gestemd naar uw akkoord.
Waar waart, waar waart ge toen? In 't hart dier Cherubienen,
Die naast den zetel staan, gedrukt door d'Ongezienen,
Toen zuchtende om den mensch, hunn' broeder, nog in 't slijk. —
Hy werd — en de Aard hield feest met u en 't Hemelrijk!

Nu daalde 't Godlijk schoon als uit een' schoot van wolken,
Omglansde en aarde, en lucht, en diepe waterkolken.
Verzilverd spoelt de baar en lekt des stervlings voet,
En glinstrend straalt hem 't veld, van lichtgoud, in 't gemoet.
De Godheid zag haar werk in zijn volkomen waarde;
De schoonheid werd Gods band met d'Opperheer der aarde.
Behoefte en zinvermaak zij vast aan 't dierlijk deel;
Onzinlijk is het schoon, ook zelfs in 't zingestreef,
Onzinlijk geestgenot, genieting van ons-zelven,
Van d'oorsprong waar we uit zijn, in 't hart weêr op te delven:
Gevoel van Englenlust, die 't kranke harte laaft,
En in 't verbasterd kroost zijn heilbestemming staaft!

Ja, Dichtkunst woont in 't hart, in 't waar gevoel des schoonen.
Daar zetelt ze en regeert. — Begaafde Febuszonen,
Erkent haar in haar werk! — Daar ademt ze en bezielt
Geheel de sterfelijkheid, die voor haar' scepter knielt.
Daar licht haar gloed, haar glans met meer dan gouden stralen,
Als beeld van 't Eeuwig vuur dat 's Hemels Jaspisalen
Doorschittert en doorschijnt, doortintelt en doorgloeit,
En licht en zaligheid op 's Hemels Choren vloeit.
De Driften toeven daar op 't wenken van hare oogen,
Of rusten, 't hoofd gebukt, met fluiers overtoegen,
Als Rijksbodinnen, als Trauwanten van haar' stoel. —
Ja, Dichtkunst woont in 't hart; haar wezen is, GEVOEL!

Verbeelding, Kunstnares, die ziel en zin betoovert;
In bonten dosch gekleed, met klatergoud omloverd,
Biedt Drift aan Drift de hand, leent vleugels en gewaad,
En stort haar horen uit met kwistige overdaad.
Dan nemen schaduwen gedaanten aan en kleuren;
Dan schijnen ze uit het stof den schedel op te beuren,
En groeien als een oogst uit 's aardrijks zwangre voor;
Ja, klautren 't luchtgewelf en 's hemels grondvest door. —
Daar stijgt heur fakkelvlam vervaarlijk naar de wolken,
Zet aarde en lucht in brand, en roost gelreede volken,
Daagt de Elementen-zelv' in flagorde op de been,
En roept het Niet te rug uit d'afgrond van 't voorheen: —
Daar plant zy palm en myrth, laurier, en dadelaren,
En spreidt aan weelde en lust een koets van rozenblaären: — —
Daar schiet de donder los, en plettert, en vergruist; —
Daar kust ons 't luchtjen laauw, dat door de hagen zuist: —
Daar voedt zy-zelv' 't gevoel door sidring en ontroering,
En eindigt haar gebied in 't rijk der Geestvervoering!
Ja, spat met woeste vaart in 't eindloos duister uit,

Ten zij een sterker hand haar voor den slagboom stuit. —

Voert, Zangers, voert haar aan: zy geeft uw' zangen leven.
Maar waant niet, ooit door haar ter Kunststeilte op te streven.
Haar wieken schitteren als de vlinder, rijk versierd,
Die, eer de Herfstwind loelt, om bloem en veldhalm zwiert;
Maar ach! zij houdt geen vlucht dan door die kracht gesteven,
Die niet dan 't waar gevoel van 't golvend hart kan geven!
Zy wemelt, zwiert in 't rond, en bied haar weitschen dosch
Het oog ter schittring aan, op ijde glansen trotsch;
Of mat zich, steigrend, af, in dartle tuimelkringen;
En machtloos stort zy neêr in 't midden van uw zingen.
Neen, volgt haar nimmer! nooit! Uw kunstkracht schuilt in 't hart.
Gevoel, gevoel-alleen is 't kenmerk van den Bard!

Mijn vrienden, 'k toonde uw oog den stoel der Poëzye.
Befchermt haar, handhaaft haar by 't recht der heerschappye!
Verbeelding neem de wet gedwee, gehoorzaam, aan!
De hartstocht spreekt door haar, maar zelve een onderdaan.

Voorzeker, 'k zag somwijl in ongekuischte zangen
De onttroonde Poëzy van haar de wet ontfangen,
In ketenen gelleurd en jammerlijk verkracht;
Tot vuige dienst misbruikt; der grilligheid gellacht!
Dan holt de woeste drift, en brengt het brein aan 't hollen:
Het vurig ros draaft door: men ziet het zuizebollen,
En 't werpt zich, blind gerend, in zandkolk of moeras.
Ach! 't straks zoo sikkrend vuur vervalt in smeulende asch.

Wat doet ge, ô Dichter, dan — ? Wat wordt uw wanhoopkrijten?
Ach! haatlijk pijngevoel; geen zalvend boezemrijten,
Dat (als de schicht der Min in 't foltringlijdend hart)

Het hoogste zelfgenot vereenigt met zijn smart.

De Dwaasheid wane 't groot, het leven uit te drukken!
Onnoozlen! wat 's uw regt? Betoovren en verrukken.
Zal dit Natuur? Natuur, verbasterd en ontaart!
Neen, ze is, beroofd van glans, geen voorwerp, Dichters waard!
Gaat, zoekt haar op geene aard, door doodfchen damp verduisterd;
Maar in 't verhemeld hart, van d'aardschen klomp ontkluiserd,
Vertederd door 't gevoel van 't eeuwig, eindloos schoon! —
Dit, Dichter, zij uw wit, en dit uw lauwrenkroon! —
Ruk, ruk die slippen weg van afgesleten kleederen!
Breid, breid uw wicken uit en drijf op zwanenvederen!
Gevoel in hooger, in volmaakter kring! — Wees meer
Dan stervling — Geef u-zelv' de ontvallen grootheid weér!
Gy kunt het! Zoek in 't hart den Spiegel van 't volmaakte,
Waar in de Godheid schijnt, de aanbiddbre! de ongewraakte!
Dan, donder, brijzel, scheur, vermorfel en verplet!
Wij nemen d'indruk aan van uw verheven wet.

Gevoelig is 't gemoed, maar fier, der stervelingen!
't Weêrstaat de zwakke hand die 't onderstaat te dwingen,
En werpt, als 't moed'g ros, met kindsche vuist gemend,
Den rijder uit den zaal, wien 't zelf zich meester kent.
Salmoneus waant vergeefs den bliksem uit te slingeren;
Hem zwaaien, eischt een' God en kracht van Godenvingeren.
Te heerfchen op de ziel en 't menschlijk hart te kneên,
Is 't werk van ongoôn niet, met harten, zelf van steen.
Een God, gewis, een God moet in uw binnenst woelen:
Gy moet de menschlijkheid, maar God in haar, gevoelen!
Geheel de fchepping moet veranderen waar gy zingt.
Dit, Dichters, is de kunst die tot het merg doordringt!
Die fiddren, beven doet; die, lijzen, gruwen, gloeien;

Die, aâmen in de maat waarin uw verzen vloelen!

Mijn Vrienden, 'k heb weleer, toen 't eerste zelfgevoel
Ontwikkelde in mijn borst, gestaard op zulk een doel:
De Cyther nagespeeld van Romeren en Grieken,
My-zelv' der vlucht gewaagd met saamgekleefde wiken;
En in 't Etherisch veld dat schoone nagespoord,
Waar voor 't onsterflijk vuur in onze boezems gloort.
Wat vond ik? Ydle waan en drogteen van Soffsten!
Ach, schoonheid welt in 't hart, maar sterft in 't redentwisten.
Gevoelen — met een ziel, van lage driften vrij,
En hoven 't nietig spel der zinnenmommery;
Voor zeedlijkheid, voor deugd, voor God, en 't menschendom
blaken;

De warmte van zijn ziel voor geen belang verzaken;
De waarheid, 't recht, en de eer bezeeglen met zijn bloed;
Zie daar wat Dichtkunst eischt van die haar' drempel groet!
De bloote gorgeltoon is wildzang; nietig schreien,
Dat de Echoos bezig houdt in rotsklove en valleien:
Maar 't is de zang van 't hart, die wederklinkt in 't hart;
Geen holle en ijdlie kaak, tot schrikkens opgespard!

Mijn Vrienden! leerde ik u de ware Dichtkunst kennen,
Die wind en stroomen boeit, den lichtstraal op haar pennen
Voorby rent, in een vlucht, die maat noch grenzen heeft,
En slechts by d' Engelenrei in haar volmaaktheid leeft? —
Ach, luttel had mijn lied van haar vereischte tonen!
Wat vraagt ge ô frische Jeugd, van de uitgebleekte konen,
Van krankte en ouderdom, het vurig morgenrood
Dat op uw kaken bloost? Wat vraagt gy 's Levens dood
Den frischen Lentegroei, de gouden Zomerairen? —
Wat bleef my, dan een hand verdorde Najaarsblaâren?

Die offre ik — 't is het al wat de onmacht overschiet ;
En gy , dit leert me uw oog , vermaadt mijn ontuig niet.

Maar ô ! de dag genaakt , ik zie hem stapvoets naderen ,
Die 't groen , en 't dorrend hout al teffens zal ontbladeren ,
Den bijl in wortels slaan die 's afgronds bodem vat ,
En offren ze aan de vlam met heel des aardrijks schat.
ô Zalig hy , wiens lied dien dag zal overleven !
Zie daar de onsterflijkheid waar naar 't ons voegt te streven !
Zie daar de lauwren die ons voegen ! 't Nijdig graf
Breek nooit de keten van uw hoop , uw uitzicht , af !
Neen , 't is een hooger kreits , waar voor wy zijn en zingen !
Daalt neder , die my hoort , daalt neder , Hemellingen !
Mijn oor verlangt reeds lang naar 't ruifchen van uw snaar ;
Mijn boezem hijgt en zwoegt — ontfangt my , Engelschaar !
Hier wekt mijn kreuple zang slechts walging aan my-zelven.
Het aardrijk dreunt vergeefs , met bosch , en dampkringwelven ;
Hun perken zijn te naauw voor 't geen mijn borst doorwoelt ;
De Hemel hoort aan 't hart dat ware Dichtkunst voelt.

Mijn Vrienden , ô verschoont ! hier blijft mijn adem smooren.
Mijn oog verduiltert reeds ; het zuizelt in mijne ooren !
ô Neemt mijns harten groet , veellicht den laatsten , aan !
En — kunt gy 't , geeft mijne asch een' enklen liefdetraan !

1807.

Poezy.

LIERZANG.

- « ó Zoete zangeres van 't Woud ,
- » Die in den lindentop uw donzig nestjen bouwt,
- » En van uw toovrend lied heel de aard houdt opgetogen!
- » Kom , ongelijkbre Filomeel ,
- » Kom , schenk me een toontjen van uw keel ,
- » Een toontjen van uw kunstvermogen ,
- » Op dat ik harten roer' en streel' ! »

Zoo zong in de eens zoo lieflijke oorden
Die de Amstel slingerde in haar boorden,
De Dichter , wiens verteedrend lied
De Po en Tyber deed weërgalmen
Van onze Nederlandsche halmen ,
En adel gaf aan 't Herdersriet.

Die Paullypus top beschrijdde ,
Maar 't Vaderland zijn' lofzang wijdde ;
Die lauwren brak van Maroos graf ;
Maar 't gorgelzoet der Nachtegalen
Ook met een blindheid moest betalen
Als 't vogeltjen zijn zangroem gaf. (*) —
Voor my ! ik heb in kindsche dagen
Het Lot met beden niet vermoeid.
Wat heeft een kwijnend hart te vragen ,
Waar door het bloed met weërzin vloeit !
Ik wachtte vrucht noch bloem noch bladeren

(*) *Wellekens.*

Maar zag den vroegen windbui naderen ,
Die kiem en leven doven moest ;
Mijn loof verdorren voor 't ontluiken ;
Mijn' wasdom in het knopjen snuiken ;
En 't aardrijk was my lêeg en woest.

ô , Riep ik slechts , ô Levens ader ,
Door wien en ik , eu alles is !
ô Mijn en aller schepfen Vader ,
Onthul my dees geheimenis !
ô Waarom , waarom werd het leven
Aan my-alleen ten vloek gegeven ?
Aan my uw weldaad slechts tot pijn ?
ô Doe , mijn God , dit leven enden ;
Of toon mijn hart in dees ellenden ,
Waartoe ik dus misdeeld moest zijn !

Mijn zuchtjen klom , en trof den zetel
Van 't ongenaakbre licht om hoog.
Een' Engel was mijn vraag vermetel ;
Zy vond genâ in 't Heilig oog.
Een schitrend licht omscheen mijn schreden :
Ik stond van 't aardrijk afgesneden ,
En dreef in dunne en zuivre lucht :
Het aardrijk hing in zwarte dampen ,
En duizend onopnoembre rampen
Bedeekten 't als een zwaluwvlucht.

Ga henen , riep een stem van boven :
Ga heen , wees meester van uw lot !
Verkies in een' der wellusthoven
Het hoogstbegeerlijk hellgenot.

Ga, oogst en zamel zonder ploegen
Wat de aarde voortbrengt van genoegens,
Zoo dit uw zelfgevoel bedriegt!
My kosten kronen, weelden, gelden,
Niet meer dan 't halmtjen op de velden,
Waar 't muschjen zich in slaap op wiegt! —

Toen zag ik lucht en zee ontvlammen.
Ik riep — en de aarde was niet meer.
De Hemel, stortende uit zijn krammen,
Viel brijzlend op den afgrond neêr.
EEN bleef —! Het algenoegzaam Wezen,
Alleen te loven, eeren, vreezen,
Alleen de zucht des harten waard!
Ik zag: en viel aanbeddend neder,
En vond my op mijn leger weder,
Maar was bevredigd met deze aard.

Mijn oog kon thands met wellust weiden
Op wat my eerst het hart doorneed;
In stormend weêr op kalmte beiden,
Verfrisfching hopen onder 't zweet.
Ik vond mijn krimpemde ingewanden
Gelenigd door de onzichtbre handen
Der zoetste Zalfster aller smart:
Gy waart het, teedre Strookeresfe,
Gy, minnelijke Dichtgodesfe,
Gy, sints, meestresfe van mijn hart!

Uw tokkling kon my doen vergeten
Wat zintuig, wat verbeelding nijpt:
Ja, 't onheil zelfs weldadig heeten,

Waar nood en wanhoop om zich grijpt.
Gy leerdet my die Almacht danken,
Die zelfs het angstig bed des Kranken
Met daauw van zegen oversproeit:
Die ballingschap en nood en lijden
Tot hemelwellust in kan wijden,
Wanneer Zijn geest de borst doorgloeit. —

Maar, Dichtkunst, edelste aller gaven!
Helaas! hoe wordt uw aart miskend!
Neen: geen aan 't stof gebonden slaven,
Waar in we uw' stempel zien geprent!
Neen, 't is geen ijdel hersenspielen,
Geen toongegalm, geen oorenstreeken,
Geen dartlen van verbeeldingskracht,
Geen zinnenkittlend driftkrioelen;
Neen, Dichtkunst is, voor 't schoon gevoelen.
En 't hart is zetel van haar macht!

Dit, dit gevoel, ô Hoogste Wezen,
Is door Uw hand ons ingedrukt,
En, hier Uw Godheid in te lezen,
Zie daar wat opheft! wat verrukt!
Zie daar, wat leed en tegenspoeden,
Wat pijn en lijden kan vergoeden;
Ons uit dit slijk ten hemel trekt;
En nog (by 't diep verval der aarde)
Bewust houdt van die hooger waarde,
Waarin onze afkomst zich ontdekt!

Daalt, Englen, daalt! en, stervelingen,
ô Klimt! Ja, strengelt u door een!

Ja ; God , en God in 't schoon , te zingen ,
Die hemel in ons beï gemeen.
In 't schoon , de Godheid aan te staren ,
Tot Hem in vuurgloed op te varen ,
Is mensch en Engel even na.
Voor God , voor Hem in 't schoon , te gloeien ,
En in Zijn' schoot te rug te vloeien ,
Is 't eeuwige Hallelujah !

Leyden in verwoesting.

LIERZANG.

Wat klinkt ge , Cythers ? Rukt uw snaren ,
Rukt , rukt ze aan sienters af , en berst !
Rijt , handen , rijt , rijt uit , de haren !
Knerst , tanden , knerst van wanhoop ! knerst !
Hier , zuchten ? hemel ! tranen plengen ?
Hier , weklacht aan den donder mengen ,
Die Leyden op ons hoofd vergruist ?
Hier weenen — ? Ja , het bloed uit de aären !
Dit stroom' en bruisch' met ziënde baren
Door 't golvend vuur dat om ons bruischt !

Genadig God ! wat ijslijk kraken ! —
Wat loeien borst daar door de lucht ! —
Verzwolg dan de afgrond muur en daken ? —
Waar zijn we , waar ? En waar gevluht ? —
Gevluht — ! Helaas ! En wat gevloten ? —
Ontwaken hier de ontflapen dooden ,

En slaat ons 't vreeslijk uur der wraak? —
Ja, 't aardrijk beeft — ô God, genade! —
Mijn kind, omarm my! gy, mijn Gade!
't Is Jezus rechtstoel, hy genaak!

Maar neen, wat dampen! ô mijne oogen,
Neen, de afgrond spuwt den hemel aan.
Zie 't al van fulferrook betogen,
Neen, 't is geen jongst, geen Aardvergaan!
Maar gy, waar zijt gy, dierbaar Leyden? —
Wat zie ik om my? vlakten? heiden?
Uw' luister in den grond getrapt?
Wat Helgeest, aan zijn' boel ontfloten,
Wiens voet uw muren omgestoten,
Wiens vuist uw' naam heeft uitgeschrapt?

Hoe! boet na derdhalf honderd jaren
De schim van Valdez hier zijn' wrok?
My dunkt, ik zie — ik zie hem waren,
Hy schudt uw tempels en pylaren!
Hy dreigt u nog met Spanjes jok!
Geen drommen woedende Maranen
Omstuwen hier zijn legervanen,
Maar duivlen uit des afgronds kluis.
Ik zie hem maar met reuzenleden,
Uw woningen te mortel treden,
En vlammen blazen door het gruis!

Zijn hand voert Oorlogstaf noch degen,
Maar donders, brandende in zijn vuist.
Die storten, als een zomerregen
Op bladers daar de wind in zuist. —

Het blaakt! — Wat nieuwe rij van schimmen,
Die naast hem, uit dien aardfcheur klimmen!

De vuurgloed straalt hun aanschijn rood!
't Is Alva! 't zijn zijn lijfftaffieren!
Zy juichen door 't geknak der vieren,
En aâmen hel, verwoesting, dood!

Gerechte God! wat schrikvertooning! —

Bestelpt; verplet! verftikt in 't bloed!
Vergruisd in de omgestorte woning;
En brandende in hun haardsteêgloed!
Onredbren! — hoest en borst gespleten —!
Ach! zwangren 't lichaam opgereten,
En vruchtjens in den schoot vernield! —
Juich, Alva, ja! dit 's harteweelde!
Zoo dit geens Alvaas boezem streelde,
De ziel waar met het lijf ontzield.

ô Jammer! ô vereenigd kermen,

Van uit dees puin hoop opgegaan!
Ja, reikt ten hemel, stervende armen!
Die kreet moet God voor 't voorhoofd slaan. —
Hy hoort — wat zou de Hel vermogen!
Ach! nacht en schimmen zijn vervlogen!
Hy spreekt, Zijn reddende Engel daalt!
Zie, zie hem, ô wanhopig Leyden,
Uw' Koning by de hand geleiden;
Uw' Koning, van Zijn' glans omstraald!

ô Lodewijk, gy komt — en treuren...?

Neen dît verbiedt uw edel hart.
Neen, wat de boezems moog verscheuren,

Ons aller weedom is uw smart.
Ach! balsam giet gy in de wonden,
En, even of zy heelen konden,
De dank verdooft hun diepst gevoel.
Ja, red ons, red met eigen handen!
Hergeef ons onze waardste panden!
Dit steengruis zij uw gloriestoel!

Ga, richt op deze ontvolkte velden,
Thands onafmeetbaar voor het oog,
Gy, wieg der vaderlijke helden;
Die Holland eens aan 't juk onttoog!
Richt hier een zuil van eeuwig marmer
Ten roem, aan uw' en 's Lands Ontfermer,
Ter eer' aan 't werktuig in Zijn hand:
AAN GOD, DEN DWANG- EN OPROERVELLER,
AAN LODEWIJK DEN STADHERSTELLER,
DANKT LEYDEN ZICH EN 'T VADERLAND.

1808.

Ines de Castro.

VERHAAL.

Alfonzus keerde nu, na duizend Oorlogsdaden,
In 't blijde Vaderland, met lauwrē overlāden,
En hopende in een' Vreê voor zoo veel bloeds gekocht
De zielsrust, die de held op 't veld der onrust zocht.
Helaas! beklāaglijk lot waar de eeuwen van gewāgen!
Wat delven we uit het graf voorbygevloten plāgen!

**Wat halen we op van haar , die , rampvolle Echtgenoot ,
Een Koningskroon verkreeg , maar (Hemel !) na haar dood !**

**Gy waart het , gy alleen die lust scheidt in 't verscheuren
Van harten , wreede Min ! Gy , bron van eindloos treuren !
Gy hebt haar schuldloos schoon vermoord in eigen bloed ,
Als of ze als vijandin weêrstaan hadde aan uw' gloed .
't Is , Wreedaart , dan gering , door tranen heen te waden ,
En , dartlende op uw' thron in 't zilte vocht te baden ;
Gy eischt , baldadig wicht , en eerder rust gy niet ,
Dat ook het menschenbloed langs uw altaren vliet !**

**Aanminnige Ines mocht den zoeten voorguur smaken
Van de eerste bloem der Jeugd , ontluikende op haar kaken ,
In die bedriegbre hoop , die kalme vreugd van 't hart ,
Die 't wreefle Lot niet duldt dan tot verzwaar van smart .
Mondegoos frische stroom zag in zijn vruchtbre dalen
Haar schoon en teder oog langs beemd en heide dwalen
Terwijl zy 't steil gebergt' en de echoos om haar heen
Den naam herhalen leerde , in 't minnend hart gesneên .**

**Die min beantwoordt hy , van wedermin aan 't blaken ,
Die , mocht hy 't , voor die min de Rijkskroon zou verzaken
Die 't jeugdig hoofd verwacht , Alfonzus dierbre Zoon .
Zijn ziel gevoelt alleen voor Haar betoovrend schoon .
Dat waart hem steeds voor 't oog in zoete hersenbeelden ,
In streelend nachtbedrog van droomen vol van weelden ;
En wat hy hoort of ziet , of met zijn' geest ontwaart ,
't Is Ines , zy-alleen , zijn eenig heil op aard .**

**Geen hoogstbegeerbre hand van machtige Vorstinnen ,
Of Pedro slaat haar af . Wat zou zijn ziel beminnen !**

Wat is er, zuivre min, het geen gy niet veracht,
Waar eens 't vermeerderd hart zich opgeeft aan uw macht! —
Van 't glansrijkst echtontwerp voor zijnen Zoon bevangen,
Door 't Vaderhart gepord, genoopt door staatsbelangen,
Ziet de oude Vorst dien Zoon zich welgren aan zijn' wil,
En hoort des Volks gemor om 's Prinzen liefdegril.

Vergramd, besluit hy straks des minnaars plichtverbreken
Op 't zoo gevaarlijk schoon der minnares te wreken,
Verzekerd dat alleen het plengen van haar bloed
De vlam verfmoooren kan van zulk een' liefdeglod.
Helaas! wat razerny heeft hier dat zwaard geheven,
Dat eertijds in zijn hand het Moorsch geweld deed beven,
En thands, de spijt ten dienst van d'opgeruimden Vorst,
Een weerloos offer dreigt en schuldellooze borst!

Voor 's Konings thron gesleept door woedende barbaren,
Vermurwt zy 't Vorstlijk hart: het helt om haar te sparen,
Maar 't wreed, onmenschlijk volk, door helche drift gespoord,
Raast woedende om den thron en dringt op Ines moord.
In 't deerlijkst angstgeschrei en hartbeweeglijkst klagen,
By 't afzijn van den Prins in ketenen geflagen,
Befchouwt zy 't tweetal zoons, de pandtjens van zijn min,
En wanhoop neemt haar hart, maar voor haar selv' niet in.

Naar 's hemels kristallijn verheft zy schreiende oogen,
Ach! oogen, welker blik een' rotssteen had bewogen,
Het harde staal vermurwd, eens tijgers hart geroerd;
(Helaas! de keten hield haar handen vastgefnoerd.)
Dan werpt zy ze op het kroost, zoo minlijk, zoo onnozel,
Haar prangende om de kniën met kinderlijk gekozel:
« Zy Weezen (roept zy uit)! ô Hemel, ach! verhoe 't! »
En voert dees veege taal hunn' Grootvaâr in 't gemoet: —

»Zoo 't grimmig ongediert, gefchapen tot verdelgen,
Wier leven moorden is, en vlietend bloed te zweigen —
Zoo 't roofgevogelt'-zelf, dat, drijvende op zijn pluim,
Op prooi en flachting aast in 't ledig hemelruim,
Den kreet der onschuld hoorde, en, vatbaar voor haar kermen,
't Verlaten wichtjen redde, uit moederlijk erbermen; —
Zoo 't Oosten op de duif van Ninus kindschheid boogt,
Of de uier der Wolvin den tweeling heeft gezoogd; —

»ô Gy, in wien 't gelaat een menschlijk hart doet wachten,
(Zoo 't menschlijk is, een vrouw (onweerbre vrouw!) te flachten,
Om dat haar weeke borst voor teedren gloed bezweek,)
Ontzie hun kermende angst en kinderlijk gesmeek!
Weet uw verwinnende arm uw' scepter uit te breiden,
Op al wat weérstand biedt verderf en dood te spreiden,
ô Voeg barmhartigheid by deugden zoo beroemd,
En geef haar 't leven weér, die uw gestrengheid doemt.

»Verban me in 't Schytisch ijs, in 's warelds middaggloeien,
Om eindloos, zonder hoop, in tranen weg te vloeien:
Sluit me in, in 't midden van 't afgrijslijkst woudgediert,
Waar leeuw en tijgerwelp van dorst en honger giert.
Licht dat die tranen iets op 't tijgerhart vermogen,
Die hier geen menschlijk hart, geen vaderhart bewogen:
Daar lonk' me in 't lief gelaat van mijn onnoozel kroost,
De man voor wien ik sterf, nog laafnis toe en troost! »

Alfonzus is geroerd; hy voelt het hart zich breken;
Vergeven zal hy — ? ach! hy moet zijn grootheid wreken,
En 't wederbarstig volk, of 't onverbidlijk lot,
Gedoogt die zachtheid niet. Het gruwzaam beulenrot,
(De Grooten van zijn Hof, ô onbefesbaar woeden;

Wat plicht en Riddereed d'onnoozle dwingt te hoeden!)
Rukt, tegens schoonheid, deugd, en huwlijkstrouw, en eer
Het moordend lemmer uit, en Ines is niet meer!

Zoo plengde op Trojes asch, van Pyrrhus hand doorstoten,
Haars moeders laatste troost uit vijftig huwlijksloten,
(Een lijdzaam lam gelijk, voor 't slachtmes opgevoed)
De teedre Polyxeen, haar onbezoedeld bloed,
En bood, den wrok ten zoen, die onuitbluschtlijk brandde,
Achilles wreede schim een maagdelijk offerande.

Zoo, Ines, vielt gy ook, ten prooi van laffen moord.
Die boezem golft niet meer, van 't vlijmend staal doorboord,
Die paalen en albast in zuiverheid beschaamde,
Waar liefde, en trouw, en deugd, op zetelde en in aâmde.
Die oogen, in wier glans een hemel zich ontfloot,
Zijn toegemuurd voor 't licht, ontluisferd door de dood.
Den woestaarts kooft niet op in de onbeweegbre harten,
Dat Pedro, Pedro leeft, en welk een wraak zy tarten.

Gy, zag uw alziend oog die heillooze ondaad aan,
ô Gy, wiens vlekloos licht te rug weekt op zijn baan,
Wanneer gy 't kroost, als spijs, den Vader aan zaagt richten,
En kost ge, ô zuivre Zon, dit gruwelstuk verlichten?
En gy, valleien, gy, ô rotsgalm, die in 't rond
Den naam van Pedro hoorde uit haar bestorven' mond
(Terwijl zy nederzeeg) en duizendwerf herhaalde,
Wat deed het, dat uw stem niet met dien naam verstaalde?

Helaas! gelijk de bloem, die 't weidende oog verrukt,
Door de onbescheiden hand van 't steeltjen afgeplukt,
Op 't Maagdelijk hoofd verwelkt, van glans en kleur versloken,

Zoo ligt de onnooze daar, ontijdig afgebroken.
De Lenteroos verdween van 't hemelschoon gelaat,
En 't loodblaauw zwolg den gloed van 't levende inkarnaat.

Mondegoos dal verftomt, van diepen rouw bevangen:
Geen blos, geen lachjen meer verfiert der maagden wangen:
Geen rei, geen maatzang meer, geen feestgalm wordt gehoord.
Heur tranen vloeien slechts. Zy vloeien eeuwig voort,
En vlieten tot een bron, aan wier verglaasde plasfen
Het spiegland bloemtjen treurt, met majolein doorwasfen;
Wier altijd ziltig nat haar oorsprong niet verzaakt,
En Ines gruwzaam eind den nazaat kenbaar maakt.

Na Camoens vrij gevolgd.

1808.

Grootmoeders klacht.

Wars van Grootmoërs tafelkruidmelen,
Tuk, de wereld in te tuimelen,
Vond WIFHAITSEN t'huis geen' tier.
Op een' eiken' plank te lobberen,
Op de baren rond te dobberen,
ô! Dit had een' beter zwier!

»t'Huis te muffen, t'huis te krentelen,
Koe en ploegstaart na te dreutelen,
Neen, dat leven heeft geen' aart.
Ik zoek wilder avonturen,
Dan den driestaf plat te schuren,
Dan te droomen aan den haard.

»Groote Pier waar glad vergeten,
Niemand zou er van hem weten,
Had hy t'huis zijn' brij geroerd.
Maar, door golf en zee te woelen,
Vijanden den voet te spoelen,
Heeft zijn' naam ten top gevoerd.

»k Wil het zoet van schuimers schuimen,
't Spaansch gelpuis het ruim doen ruimen,
En brageeren op den vloed.»
Daar meê zwaait de zeebetemmer
Om zijn hoofd het blinkend lemmer,
En de pluimen om den hoed.

Grootjen zag hem op de baren
't Vaderlijke strand ontvaren,
En, gebloed van heldenmoed,
Op den hoogen steven prijken,
Daar hy 't land te rug zag wijken,
Met den hollen afscheidsgroet.

Grootjen zag het (en ontroerde)
Hoe de wind hem henen voerde;
En verstijfde waar zy stond,
Daar zy op den dijk geklommen
't Land van baren zag omzwommen,
En den afgrond in den mond.

»WIF! (dus kermt zy) ach, waar henen?
(De oever davert van haar stenen)
Is het u te naauw op 't land?
WIF! zoo moeder op mocht kijken,

Ach, hoe zou haar 't hart bezwijken!
Ach! zy' keert zich om in 't zand.

»Gy, by 't gapen van de golven,
Die er duizenden bedolven,
Duizend zwolgen in haar' schoot —
Omgefold door oost en westen —
Gy de buik der visfchen mesten,
Die vast loeren om uw boot.

»Opgeslingerd tot de wolken,
Neêrgefmarkt in 't diepst der kolken,
Nu ten hemel, dan ter hell',
Mag geen nagel zich verwrikken,
Of men heeft den dood te slikken,
In den grondeloozen wel.

»Daar, by 't mast- en kabelkerven,
Zoo, gezond van hart, te sterven,
Voor den avond van zijn' dag!
Daar, als schrik en doodangst nijpen,
Slechts een' plank in d'arm te grijpen,
Die tot sterfbed strekken mag!

»ô Wat jammer, wat ellende!
Wat rampzalig levensende!
Wif, en gy — gy vrees het niet?
Zie dan wat ge my doet lijden!
Zie wat mesfen my doorsnijden,
Die voor u het leven liet!

»Nog getroostte ik 't my, en duldde,

Schoon de stormwind om u brulde,
(Brenge uw heil, uw lot dit meê)
Toogt ge slechts ter koopvaardye;
Maar wat woefte razernye,
Drijft u waar men vecht op zee?

» Waar men niet een' flap kan deinzen,
Schoon de dood u aan moog greinzen;
Waar de wanhoop knarsetandt;
Schip en manschap in het honderd
In één' wenk ten afgrond dondert,
Door zijn eigen lont verbrand.

» Zoeter waar het in de weide;
Met de schaapjens op de heide;
Met de meisjens aan den trant.
Zoeter, fuiken uit te zetten,
Wild te lokken in zijn netten,
Aan de geest of waterkant.

» Veld en moeskruidentuin te sproeien,
Laan en boomgaardhout te snoeien;
Dat heet leven, liefste kind,
Jongen, keer tot veld en kudden! —
Maar gy staat het hoofd te schudden,
En ik praat slechts in den wind.

» Wel dan! zeil in 's hemels hoede!
Streck' de zeetocht u ten goede!
Ik beveel u in Gods hand.
Stuur Hy u uit waterbaren,
Zee- en klip- en strandgevaren,
Door zijn' Engel blij aan land!»

Dus , dus sprak met schreiende oogen ,
Op haar krukjen neêrgebogen ,
De arme Best met schor geluid :
En , een luttel neêrgezeten ,
« Neen , ik kan het niet vergeten , »
Riep zy hikkend , snikkend uit.

» Wif ontvlucht my ! wif ontvaart my !
Hemel , ach ! wat angst bezwaart my ,
Daar hy op de diepte plascht ,
Waar de visch der zuiderstranden
't Water uit zijn ingewanden
Over zellen blaast en mast.

» Al mijn leden trillen , beven ,
Als ik nadenk hoe zy zweven ,
Tuimlend in het golfgeklots ,
Dat en mast en stevens splijten ,
Kielen van elkaâr kan rijten ,
Of verpletten op de rost.

» Daar de nood voor 't veege leven
Schip en lading prijs doet geven ;
Daar men op een dregtouw rijdt ;
Nederploft op harde zanden ;
Of te barsten stoot in 't stranden ;
En één dood tiendubbeld lijdt !

» Hemel ! kan men 't waarheid houên :
Die de dood zoo na aanschouwen ,
Dien zy in de ooren greeuwt ,
Wen het schuimend golvenbraken

Tot de starren schijnt te raken,
En den donder overschreeuwt:

»Die dan weder wind en baren
Op Gods wenken zien bedaren
En gemuilband door zijn kracht:
Aan de dood haar buit ontwringen;
Vaartuig, schat, en schepelingen
Aan bebouden reë gebracht:

»Die de lof dier Almacht zongen,
Die den afgrond had bedwongen,
Tot verzwelging reeds gereed!
Kan men (zeg ik) waarheid houden,
Dat, van hun, die dit aanschouwden,
Iemand ooit zijn' God vergeet?

»Dat die ooit als woefte dieren,
Dol, brooddronken, zouden tieren;
Moedwil drijven? zwelgery?
Rust en vree en orde schenden,
Of zy God noch wetten kenden,
In vervloekte razerny?

»Ach, dat tochtig vee vol woede,
Dat Gods gramfchap tart en roede,
Roept Hy, als verdoolden, weër.
Ja, als afgedwaalde lammeren,
Die zijn weldoend harte jammeren,
Altijd vader, altijd teër.

»God! zie neder op mijn fmarste;

En, zoo eolt mijn zuchtend harte
Vurig tot uw Almacht riep!
Leer, ó leer mijn' wif befeffen,
't Harte tot U op te heffen,
Als hy weérkeert van het diep.

Vrij gevolgd naar
Tjesck-Moars see-aengfte
van GIJSBERT JAPIX.
1807.

De smaad der Huichelary.

Wie treedt daar met geringe kleederen,
Ter neêrgebukte kruin, en halfgebogen kniën? —
Van waar die trotsche paauwenvederen,
Die 't wappren van den wind 'doen zien? —
Wat zuchten, Hemel! neen, wat schreien,
Wat oogentreckend tranenspreiën
Op 't bleek en afgeteerd gelaat? —
Wat doen die saamgevouwen handen?
't Is Huichlary, gewis: het schaaten van de wanden
Beschimpt haar houding en gewaad.

Wijk, Monster! 't is in deze lippen,
In 't statig murmlen van de lippen,
In 't stijve en sombre niet, dat deugd en vroomheid woont.
Neen, 'k zoek haar eer, waar onbevangen,
De gulle lach der ronde wangen
Den grond van 't eerlijk harte toont.

Hoe! Godsdienst dus te koop te dragen,
De zedigheid, 't gebed! wat vloekbre mommery!
Indien 't blanketsfel is, dat menſchen moet behagen,
Voor 't minst dan, dat het ſchoon, bevallig, aartig zij!
Wat kan die vuile grijs u baten,
Waarmeê ge ons aangrimt, gy verwaten?
Geen trots verbergt zich meer in 't doorgeſleten brat:
Het oog der wareld ziet de ſcheuren,
Doorſtraalt die venſteren en deuren,
En 't zondigend gemoed wordt op de daad gevat.

Neen, beter is 't om gunst te winnen,
Met altijd weifelende zinnen
Aan de ondeugd van den dag het wierook toegebracht.
Neen; naauwgezetheid van geweten
En de achting voor zich-zelv' met zede en eer verſmeten,
Op heldren dag geroemd in ſlikkensdonkre nacht!
Neen; beter, met geſteven kaken
Der waarheid ſpotten, God verzaken,
In ſpijt van hart en zelfgevoel.
De Godvrucht op den nek te trappen,
En gruwlen julchend toe te klappen,
Die rol is ſchittringvol en treft gewiſſer doel.

Ja, recht, mijn Halsvriend! 't moet zoo wezen.
Wat, ondeugd? neen, vermaak! 't Vooroordeel is genezen
Der lang verouderde voorouderlijke jeugd.
Ach! 't leven is zoo kort, waar zoud ge u om bedwingen?
De wroeging —? Kleinigheid! die weet men weg te zingen;
Of de oude totebel, die lang vermuſte Deugd? —
Die zou u mooglijk nog vertellen,
Dat rust en lust beſtaat in eigen ziel te kwellen,

In 't sparen van eens anders rust.
Verdwaasde! treft het u, wie kermen, lijden, zwoegen?
Uw plicht is jagen naar genoeg.
Welaan! gedanst, gezwelgd, gekust!

Zie daar, hoe 't voegt de klucht te spelen,
Die 't dwaze menschdom leven heet!
Dit heeft, by 't heimlijk zielsvervelen,
Geen uiterlijk van hartenleed.
Dit zet, zoo 't al te hoog mocht loopen,
Een uitkomst in den zelfmoord open,
Als dansgerusch ontbreekt en wijnbedwelming faalt.
Dus leeft men spotvrij, sterft bewonderd,
En, of de God der wraak in dood of leven dondert,
Wat is het? Ons genot betaald.

Wat zie ik? hoe! — Uw' mond besterven,
Daar ik u 't pad des roems in dat der vreugde wijz'!
Zie daar de loopbaan! ginds, den prijs!
Dat heet gezelligheid; dat, 's levens deel verwerven;
Eén voetstap naast dit pad, is 't spoor der Huichlary!
Der Huichlary? — Ó Ja, van 't zeemlend koppenhangen,
De zielsbekrompenheid en de uitgestreken wangen. —
Maar zede en Godsdienst dan? maar waarheid? — Schuif op zy?
Wel foei! wat ouderwetsche namen!
Wie zou zich 't nutloos tuig niet schamen
Neen, zeg op allen gruwel, Amen,
Of — deel des huichlaars smaad, en hou uw' boezem vrij!

1807.

Afscheid uit 's levens gastmaal.

*On fortoit de la vie, ainsi que d'un banquet,
Remerciant son hôte et faisant son paquet.*

LA FONTAINE.

Het feestmaal loopt ten eind; mijn tijd is 't, af te trekken.

Welaan, ik neem mijn' hoed en mantel wel te vreên.
Hy pruile, vindt hy 't goed, en poge 't uur te rekken,
Die lust heeft in 't gewoel van halfbeschonken gekken;
Mijn koets staat voor de deur, ik ga blijmoedig heen.

Doch, Gastheer, 'k ben u eerst mijn dankerkentnis schuldig.

Gy riept my tot uw' disch: die gunst waardeer ik hoog.
't Gezelschap was niet best; de kwelling, menigvuldig;
My plooiën kon ik niet; mijn geest werd ongeduldig;
Maar de orde van uw feest was heilig in mijn oog.

Licht dat m'er ook van my niet beter zij te vreden!

't Kan zijn: ik smeet van vreugd de roemers niet aan gruis!
'k Berispte uw koks fomwijn (en, mooglijk, zonder reden);
En, stell' men 't op mijn lijst van eigenzinnigheden,
In 't midden van 't vermaak verlangde ik steeds naar huis.

'k Zag ieder, vol van drift, naar lekkernyen tasten,

En stak de hand niet uit, ja, wees ze, dankende, af,
En, uit dien overvloed, waar weelde en vreugd in brasten,
Was 't voedzaam brood alleen, verfmaad by andere gasten,
Wat aan mijn eellust stof, mijn' smaak voldoening gaf.

Maar, moest dit mondvol brood my zoo veel tijds verflinden!—

Doch ja, de dag is om en 'k was hem u verplicht.
Gy eischt geen vrucht van 't zaad dat wegstoof met de winden,
En, waar zich 't zweetend paard aan 't eind des wegs moog vinden,
Wat vraagt het rede of nut van 't geen het heeft verricht?

Genoeg, ik leg my neêr, hoe min ik heb genoten,
En hoe veel minder nog aan uw bestek voldaan!
De reekning, zoo zy ligt, moet (goed of kwaad) gesloten,
En durf ik voor my-zelv' mijns harten grond ontblooten:
'k Slaap niet dan siddrend in voor 't uur van op te staan.

1807.

Berusting.

Mag my dan na zoo veel treuren,
Zoo veel zwoegen, zoo veel wee,
Niet een uur van rust gebeuren
Op een stille legersteê?
Drijft my, met gebroken lenden,
Kreupel, ademloos, en krom,
In een' kring, die nooit zal enden,
's Warelds tuimelmolen om?

God! Gy zaagt my heel mijn leven
Aan natuur en leedgenoot
Onvermoeid ten beste geven,
Waar uw wijsheid dit gebod.
'k Dreef nooit handel met de gaven
Door uw goedheid my besteed.

Mocht ik redden , troosten , laven ,
Altijd was mijn hart gereed.

'k Zag den last van duizend schouderen
Op mijn zwakke hals gelaân ;
In dien dwang mijn jeugd verouderen ;
In dat leed mijn' bloei vergaan.
Niemand , waar mijn lijdend harte
Ooit zijn last in overgoot !
Niemand , die my in mijn smarte
Troost , verkwikking , bystand bood !

Doorgeworfteld zijn die plagen !
'k Vond de blijde reê van rust !
'k Dacht het , ja , maar nieuwe vlagen
Slaan my rugwaarts van de kust.
Daar , daar storten nieuwe baren
Op mijn' wrakken steven los !
'k Scheen de haven ingevaren ,
En verbrijzel op een rots !

't Is uw wil , mijn God , ik zwijge !
'k Ben getroost , en zal vergaan.
Zoo ik zuchte , zoo ik hijge ,
'k Roep U niet om redding aan.
Neen , ik leg het hoofd hier neder ,
Zie de zeekolk in den mond ,
Geef het op aan 't stormend weder ,
En ga in Uw' naam te grond.

Stervenszucht.

'k Heb dan eens een uurtjen rust.
ô Wat sombre hartelust
Maakt zich meester van mijn zinnen!
'k Sta hier op den rand van 't graf:
»Morgen werpt de dag my af!
»Morgen, ja, de haven binnen!»

Heeft mijn ziel dit wel verstaan?
Zei my dit een ijdele waan;
Of een voorgevoel van sneven?
Lieve God, ô blijf my by,
Wat gy raadfloegt over my,
Zy aan u-alleen verbleven!

Immer voert me een zoete hoop
Naar den eindpaal van mijn' loop:
Immer toef ik op dat *morgen*.
Maar dat *morgen*, zoo verlangd,
Daar geheel mijn hart aan hangt,
Is in Uwen raad verborgen.

Waarom, waarom met geduld
Mijn bestemming niet vervuld?
Waarom dus naar 't lot gegrabbeld? —
Zucht naar 't uiteind van zijn smart
Tergt en tokkelt aan mijn hart,
Als de vlam aan 't hardhout knabbelt.

Ach, mijn God! ik heb geleefd.
'k Heb door leed en nood gestreefd,

Moedig, vurig, onverfchrokken.
Maar waar vond ik, ô mijn God,
Ooit een' oogwenk zielsgenot,
Dat mijn' boezem mocht verlokken!

Leven? ô wat valt dat bang.
Zelfs by weeldes tooverzang!
Zelfs in wellusts troetelende armen!
Leven is geen leven, neen.
't Is een schaduw hier beneên;
't Is, in 't hart verfmooerend kermen.

Zalig, wien zijn laatste dag
't Hoofd ten doodflaap bulgea mag!
Zalig, 't rusten van zijn werken!
Lieflijk kleppert aan en af
't Avondwindtjen over 't graf,
En verkoelt het met zijn vlerken.

't Morgenroosjen, moe en mat,
Laat haar saamgekrompen blad
Op den dorren wortel vallen.
't Veldkruid, van den middag flaauw,
Hijgt naar frifchen avonddaauw;
't Loelend vee naar luwe stallen.

Ik, mijn God, verlang als zy.
Plantjen in dees woesteny,
Schaars verkwikt door malfchen regen,
Bulig ik op mijn' dorren steel:
Runddier in het ploeggareel,
Schrei ik d'avondfchemer tegen.

Runddier (neen!) dat niet meer ploegt,
Maar op d'akker afgezwoegd,
Knikkend neêrzeeg in de voren,
Brandend naar den dronk verfmacht,
Die hem in de toekomst wacht:
En, wiens loeien Gy wilt hooren!

Mijmering.

Leef ik dan in daad en waarheid,
Of, is alles schijnbedrog?
Toont de hemel my zijn klaarheid,
Trest de wind mijne ooren nog?
Slaap ik licht, na 't angstvol leven,
In des aardrijks stillen schoot;
En, wat om my schijnt te zweven,
Zijn dat droomen van de dood?

Ach! na vijftig bange jaren
Van des levens zware last;
Na de bergen van bezwaren,
Op mijn' kranken nek getast;
Na een kindsheid zoo vol plagen,
Na zoo'n lange reeks vol pijn
Van uit ramp geweven dagen,
Moest ik eens aan 't einde zijn.

Eeuwig kan het hart niet lijden
En het lichaam dit weêrstaan.
Dagen, buien, jaargetijden,

Moeten op en onder gaan.
En zou ik , gewiegd in rampen ,
Opgevoed , vergrijsd , in 't leed ,
Eeuwig met het jammer kampen ,
Dat mijn hart te berste treedt ?

Neen. Des levens woefte baren
Brommen slechts door 't slapend oor ,
Even als geroerde snaren ,
Wen de greep zich reeds verloor.
Dreuning doet het brein nog trillen ,
Dat zy eens te hevig trof ;
En geen zenuw laat zich stillen
Van den pas ontfangen' plof.

Laat dees nacht naar 't Westen nijken ,
Ook dit droombeeld zal vergaan ;
Dat gevoel van kwelling zwijgen ,
Nog vermengd met zelfbetaan.
's Warelds nafmaak zal verflaauwen ,
Tot hy gants wordt uitgewischt ,
En by 't jongfte morgengraauwen ,
Rijs ik , vrolijk en verfrischt.

1808.

Nietigheid.

Schreien , schreien ? altijd schreien ? —
Neen , de tranen afgedroogd !

Op het naderend verscheiën
Met geloovig hart geoogd!

Al de kwalen dezer aarde,
Waar die tranenbron uit vliet,
Halen toch in kracht en waarde,
By des hemels wellust niet.

En wat zijn toch tegenspoeden? —
Dorens, zegt gy, vol van smart. —
Ja, zy doen de voeten bloeden;
Maar dat bloed verlicht het hart.

Wat zijn uiterlijke rampen,
Hoe benaauwend voor 't gemoed? —
Dampen zijn het, bloote dampen,
Die de zon verdwijnen doet.

Wat zijn 's lichaams wreedste plagen? —
Droomverschijnsels buiten ons,
Die verdwijnen met het dagen,
Of ons wekken uit het dons.

Wat is laster? — Wind der lippen.
Hoon? — Een spatjen slijkkrige aard,
Dat men affchudt van zijn lippen;
Niet het minst misnoegen waard.

Wat 's verdrukking of verfmading? —
Onbekend zijn wat men is.
Wat behoefstigheid? — Verzading
Aan een' min voorzienen disch.

En dit alles zal ons kwellen? —
Lieve Christen, zijn wy wijs!
Is, voor ons, belang te stellen
Buiten Jezus Paradijs?

Neen! in God is 't, dat wy hopen,
Daar ons hart is, onze schat.
Die de Wareld heeft doorkropen,
Weet hoe weinig zy bevat.

1808.

Minerva.

Minerve vond de veldfluit uit,
En speelde 't eerste lied,
Aan d'oever van Permeafus vliet
Gebukt in 't jeugdig kruid.
De boschgoon sluipen op den klank
Bedeest en luistrend aan,
En laten kruik en druivendrank
Voor deze wellust staan.

Wat zong zy? Van den bergsneeuwleeuw
Dien Herkules verwon;
En hoe hy by een meisjes spon,
Hy, monsterschrik der eeuw!
Het spinrad snorde door haar' zang,
En gonsde na in 't oor;
En 't kusgeklap op mond en wang

Klonk fomtjids dwars daar door.

Nu ving zy van de wildbaan aan
En zong Dianes stoet.

Men hoorde 't kraken van den voet
Door de afgeworpen blaân.

De pijlen ramm'len door 't gerucht;
De boogstreng krakt en drilt;
De schicht vliegt schuiflend door de lucht;
De bloedstroom ruischt om 't wind.

Het mastbosch staat van rondom stom,
En wordt niet hoorens moé:

Het windtjen plooit zijn vlerkjens toe,
En speelt met blad en blom. —

Maar de Echo vangt een toontjen op,
En alles vliegt in roer:

Nu hupplen veld en heuveltop,
Met schaterend rumoer.

» Iô, wat klinkt die zangtoon schoon!

» Zie daar den rechten trant!

» Dit klatert over bosch en laad!

» Dit laatste spant de kroon!

» Die weêrklank daar, van ha, ha, ha!

» Die treft en hart en zin!

» Minerva speelt bevallig, ja;

» Maar de Echo doet niet min. » —

Minerve, die een' blos kreeg, zweeg,

Nam 't fluitjen van den mond,

En wierp het lachende op den grond,

Terwijl zij de oogleên neeg.
Zy zet den voet op 't piepend riet,
En trapt den halm in tweên :
» Zing, Echo, zing uw eigen lied! »
En ljlings vloog zy heen.

1808.

MDCCLXXXIV.

Quo, quo scelesti ruitis?

HORATIUS.

Waarheen, waarheen wordt gy, moordadigen, gedreven?
Waar toe op nieuw 't verdelgend zwaard
Ontbloot, reeds in de scheê der roest ten prooi gegeven,
En 't weidend oorlogsvuur ontstoken over de aard?
Vloot Hollands dierbaarst bloed op kolk en waterplasfen,
Op eigen' en uitheemschen grond
Te spaarzaam, om dien vlek der miltzucht af te waschen,
Die 't vaderland zoo duur, op zoo veel tranen stond?
Verwoeden! ach, gy wroet in eigen ingewanden!
Wat woelt gy? Om een dwingeland
Den scepter des gewelds te breken uit de handen,
En 't vrijgeboren kroost te redden van den band?
Neen, zegent uw bestuur. Gy treedt in rozenketens,
En smaakt wat Vrijheid zoetst bezit.
De welvaart met den bloei, de vrijdom des gewetens,
Ziet daar uw eigendom, en wie betwist u dit?

Ach! smaakt in dankbaarheid, wat God u gaf te smaken,
En stoot het onwaardeerlijkst goed
Met wederspannig woën en onbereikbaar haken
Niet snood, balddadig om! niet roekloos met den voet!
Gaat, zoo gy d'oorlogsmoed voelt bruïfchen door uwe aderen,
Bemant uw vloten, vliegt, en streeft
Het edel voetspoor lu van uw doorluchte vaderen,
Wier glorie de eeuwen door, op eedle wieken zweeft!
Gaat, zet in Zond of Belt uw havenplonderaren
Hunn' moedwil met hun bloed betaald;
Of stelt de Christenwet aan Heïdensche barbaren,
Aan 's warelds Zuideras van andre zon bestraald!
Breekt met gescherpten boeg, gerugsteund door de winden,
De Turksche havenketens door;
Of gaat door ijs en nacht den Noordschen strandbeer vinden,
En zoekt naar 't geurig Oost een nooit geopend spoor.
Of, wilt gy, plant op nieuw op Kalpes steile rotfen
De zegerijke Leeuwbanier.
Beproeft, den Luipaart weër in 't bloedig nest te trotsen,
En zet zijn koningsvloot in 't Nederlandsche vier!
Of, doet een listig Hof, dat in uw stedenmuren
De helsche tweedrachtfsakkel smeeft,
Zijn heerschzucht, huicheling, zijn hoon, en schimp bezuren,
En wreek met de Oorlogsroë zijn giftige adderbeët.
Doch neen, en dit 's zijn wensch! gy stort door eigen woeden,
Door eigen hand en wapens neër.
Dit wil de Dwinglandes der onbeheerschbre vloedén!
Dit de Oosterfche Marat in 't Fillippijnsche meër!
Zoo woedt de Tijger niet, noch dien uw vanen-toonen,
De Leeuw uit Barkaas gloeiend zand.
Geen hongerende Beer in 't woud der Isfedonen
Wordt door zijn eigen bloed, zelfs hongrig, aangerand.

Is 't blinde razerny, die, meer dan tweepaar eeuwen
Ter straff' uit d'afgrond opgedaagd,
(Geeft andwoord, Batoos kroost! spreek, ongetemde Zeeuwen!)
Dus broeders tegens een in 't blanke harnas jaagt?
Gy zwijgt; de kleur des doods doet de aangezichten bleeken;
't Geraakt gemoed verftomt, en trilt.
Ja 't noodlot houdt niet op den Vorstenmoord te wreken,
Sints Floris edel bloed zoo gruwzaam werd gespild.
Het aardrijk zwolg het in, de hemel zag het vlieten,
De ontzette wereld gruwde er van;
En eeuwig zal die bron vernieuwde takken schieten,
Tot eens een Heer herleev', die muiters temmen kan.

Aan de Britten.

't Gaat wel! de wraak van God vervolgt de trouwelozen.
Ja, valche Vrienden, ja! gy hebt verleerd te blozen,
Verbleekt nu! De Almacht neemt de zaak der Belgen aan.
Verdrukt, berooft, vernielt, wien 't plicht was by te staan!
Treedt eeden, treedt verbond, en eer en trouw, met voeten!
Geen nood! de Wreker leeft, gy zult uw ontrouw boeten.
Hoe! was Euroop, 't Heelal, waar meê gy dartlend spot,
Was aarde en Hemel beide, en dezer beider God,
Geen tuige van 't Verbond, de schrik der Fransche slaven,
Waarby ge aan Neêrlands kroost zijn vrijheid zwoert te slaven,
En 't dier Palladium, waar 't eenig door bestond,
De borgverzeekring gaaft, die ge eer- en trouwloos schondt?
Meineedigen, gy beeft — gy beeft voor Frankrijks klingen?
Ach, God behoeft geen hulp van 't zwaard der stervelingen.
Ja, de afgrond strekt Hem tot een' geesfel als Hy spreek;

Maar niets of 't dient zijn wraak, wanneer Hy de ontrouw wreekt.
De storm, de hongersnood, het pestvuur, zijn Zijn roeden,
Nog gruwbrer dan de krijg in 't ijslijkst van zijn woeden.
De bliksem, dien Hy zwaait, vermorfelt, waar hy treft,
D'ondankbren, die, verdwaasd, zich tegen Hem verheft;
Vergruist geen daken slechts, geen torenrijke steden,
Maar smelt het schittrend staal, verborgen in de scheden,
De hoogmoed steun' er op en gorde 't zwaard op zij';
't Versmolten lemmer valt, daar is geen redding by!
Gaat, ziet het woest verderf uit 's afgronds navel klimmen,
Uw strand met open' muil en Vlamvend oog begrimmen,
Uw Vrijheid in één' wenk verwurgen, en haar stoel
Omwerpen in 't gekraak der Helliche zwavelpoel
Die opbarst. Redt u dan uit de opgesparde kaken;
Verbasterden, verhard in 't eerloos Godverzaken!
Ja, redt U! — Zoekt aan God geen' heul in dezen nood:
Die ringmuur viel; 't is uit, gy hebt u zelv' ontbloot.
Valt d'afgrond in den arm, of die zich mocht ontfermen,
Of voedt ge, Onzinnigen, nog denkbeeld van beschermen!
Steunt ge op uw dronkaarts, die, in weeldrigheid verbrast,
In 't bloedige Oorlogsveld omzwerfen by den tast?
Die krijgslîen, die 't geweër in vlugge hielen voeren,
Heldhaftig om de trom in 't zangpricel te roeren,
In 't vlieden uitgeleerd, bedwelmingsvol in 't vier,
En siddrend voor den blik, de schittring, van 't rapier!
Of zijn 't uw Vloten, die op alle zeën rooven,
Waarvan ge u in uw angst den bystand durft beloven?
Verbeeldt ge u, dat matroos, die, door den drank verhit,
Zijn leven laat voor buit, zijn eenigst doel en wit,
Verbeeldt ge u, dat die ooit voor uw behoud zal strijden,
Met d'Oorlogsmoed en trouw der vaderlijke tijden?
Of waant gy dat die vloot u tot een' borstweër strekt,

Wen eens 't vijandlijk heir uw stranden heeft bedekt?
Vermeeten! wie heeft ooit uwe oevers ingenomen,
En leide u 't juk niet op zoo verr' uw golven stroomen?
Vraagt Rome, vraagt den Sax, den ongetemden Deen,
Den Noorman — vraagt aan elk die u heeft platgetreên,
Wat Britten weêrstand zij, bestookt op eigen stranden?
Zoo Frankrijk zwichten moest, gy dankte 't Nasfaus handen,
Wiens onbedwingbare arm u 't dwangjuk heeft ontzet,
En heel Euroop met u van d'ijzren boel gered.
ô Gruwel! 't is die Vorst, de breker van uw keten,
't Is Hollands bloed en goud, waaraan ge 't dank moet weten,
Indien ge op eigen' grond een' vrijen adem haalt,
En met des aardrijks eind ùw' waterstaf bepaalt;
En trouwloos, laat gy hen ten prooi aan de eigen boelen.
Ontaarden! voelt ge u niet voor 't minst van schaamte gloeien?
Maar neen, wat schaamte huist op 't schaamtloos Albion,
Onwaardig, dat haar 't licht van de onbevleete zon
Bestrale, of de aard haar voede! Een nest van Hellsche slangen;
Waar hebzucht, laagheid, trots, het hart in kluijsters prangen;
Dat God noch menschlijkheid, noch plicht, noch braafheid kent;
Onlijdlijk in 't geluk, verachtlijk in de ellend.
Gaaf, snooden, gaaf! vaart voort, en trapt de deugd op 't harte!
Bulgt neêr, gy zijt het waard, wordt slaaf van Bonaparte!
De donder ratelt in de wolken, en 't Heelal
(Ik zie 't, het tijdstip naakt) zal juichen in uw' val.

Brunswijk,
1804.

Aan Mr. R. J. Schimmelpenninck.

Den Staatsman niet, in 't hoog bewind,
Maar d'ouden hart- en lettervrind,
Die, voor een leeftijd vol ellende,
Met my in 't perk der wijsheid rende:
Den Kweekling van 't geheiligd recht,
Aan Godsdienst, Waarheid, Deugd, gehecht;
Wiens ziel de kunsten weet te smaken,
Waar voor ons beider harten blaken:
Den Wijsheidminnaar en Meceen!
Dien vloeit mijn zang, en dien alleen.

Zoo de eens genoten Vriendschapspanden,
Zoo de in de Jeugd gelegde banden,
Geheiligd, onvergeetbaar, zijn
Voor harten, teder als het mijn;
o Laat dit hart zich dan ontsluiten!
o Laat hem zijn gevoelens uiten,
Die, afgepijnd door zoo veel leed,
Nu Neêrlands stranden weêr betreedt,
(Waar, uitgeput van geest en krachten,
Zijns Vaders beenders hem verwachten);
Doch thands op d'oever van de dood
Zijn' ouden vriend van 't licht ontbloot,
En, midden in zijn' hoogen luister
Veroordeeld vindt tot eindloos duister!
Zijn' vriend —? Ja, neêrgedrukt van rouw,
By 't wagglen van heur Staatsgebouw,
Beschreie onze algemeene Moeder
Heur' steun, en Schutshoofd, en Behoeder,
Heur hoop, heur heil, heur' wensch en lust,

Van wien zy bloei verwachtte en rust!
My, uit dat Vaderland verftoten,
En, vreemdling by mijn Landgenooten,
My, balling, zinkende in het graf,
Voor my brak die betrekking af.
My zijt ge in 't toppunt van vermogen,
Waar andren zoo op schitteroogen,
(Gy, voorwerp waar 't Heelal op staart,)
De zelfde, dien gy eertijds waart!
My bleeft gy wat dat hart u maakte,
Dat ge in geen tijdstip ooit verzaakte,
Maar dat, aan 't plichtbefef verknocht,
In dit alleen de grootheid zocht.
Die, moog haar heil of leed bekroonen,
De oprechte poging steeds zal loonen,
En, of men wel of kwalijk zag,
De toetssteen zijn moet van 't gedrag.
My zijt gy dit; my, dit gebleven
Door al de perken van ohs leven;
En amptloos, of in staat van eer,
My zijt gy minder niet noch meer.

Zie daar mijn hart! Is 't uwer waardig,
Is 't Hollandsch, Stam- en afkomstaardig,
Aanvaard dees hulde van mijn hand,
En leef tot heil van 't Vaderland!

* * *

Dus zong mijn hart; mijn lippen zwegen,
De wierook vloog u rondsom tegen;
Nog klouk de Dichterlijke Lier

Van welkoomgroet in 't Hoog bestier.
Wat zou mijn hartetoon zich mengen,
Met hun die grootheid offer brengen?
Neen, 'k drukte uw hand en smoorde 't leed
Het geen me uw ramp gevoelen deed.
't Vertrouwd papier alleen bewaarde
Den zucht, die 't wellend hart bezwaarde.
Ja, mooglijk waar mijn bloot gevoel
Belachen onder 't Hofgewoel.

Doch thands, daar 't luid geschal der Hoven
De stem van 't hart niet kan verdoven,
En 't speeltuig, overal ontsteld,
Geen' SCHIMMELPENNINCK meer vermeldt,
Thands zou mijn borst zich-zelv verkorten
Met hier haar taal niet uit te storten,
Haar ongeveinsde hartetaal,
Die waardig was aan uw onthaal.
Ja, doe zy wijd in aller ooren
De ware stem der achting hooren,
Die niet naar eigen' maatstaf meet,
Noch deugd, noch edelmoed vergeet.
Het hart en de inborst blijft vereeren,
Geen weldaân naar 't genot waardeeren,
Aan grootheid noch vermogen hangt,
En van geen Lot de wet ontfangt!

1807.

Op het afsterven van den Heere Dr. Joannes Verschuur.

*Multis ille bonis flebilis occidit,
Nulli flebitior quam mihi! —*

Rust zacht, geliefde Vriend, geleider van mijn Jeugd,
Mij dierbrer dan de borst, waar aan ik heb gezogen!

Geleerdheid, oordeelskracht, oprechte Christendeugd,
Staan roerloos by uw graf met eeuwig schreiende oogen.

En ik —! Wat kan mijn hart? — Ik mocht u wederzien;
Maar ach! dat weêrzien was *zien lijden*, was *zien sterven* :

En aan uw heilige asch de laatste plicht te biên,
Is alles wat mijn zucht, van 't noodlot, mocht verwerven!

Ontfang die! neem', met u, de Godheid-zelv haar aan!
Zy, die de harten peilt, en dank met weldaad effent!

Wat zou er voor de schuld die ge op my liet, volstaan?
Gy, 't zorglijkst vaderhart door teêrheid overtreffend!

Gy, die mijn dorre struik weldadig hebt besproeid,
Toen de eersle knop van geest gereed stond door te breken!

Mijn' bloessem toegejuicht, mijn weeldrig hout besnoeid,
Mijn zwellend ooft gedekt voor 't hevig zonnestecken!

Die . . . Maar 't wangunstig lot sloeg boom en vruchten neêr:
De rijpheid bleef te rug na 't veelbelovend gloren! —

Wat nood? uw weldaad staat, al is haar doel niet meer:
Wat nood? zy is voor God noch voor dit hart verloren.

Dat hart erkende uw liefde, uw vaderlijk gemoed:
Gods hemel lachte u toe — Ach! luttel duurt het weenen!

Welhaast heeft ook mijn kwaal als de uwen uitgewoed:
Welhaast, en 'k ben bevrijd van smart en tegenspoed,

En beter Vaderland zal ons op nieuw hereenen.

7
Leyden, 18—06.
15

Aan den Heer Jeronimo de Vries, in zijn' vriendenrol.

Wat vormt gy, waardige De Vries,
Op Dicht en Vriendschap even kiesch,
Een Vrienden- of een Dichtrenrol?
Ach, geen' van beide krijgt gy vol.
Waar vindt uw kunstmin één' Homeer
Wiens zang zijn' eernaam niet onteer'?
Of waar uw hart één' Pylades,
Die niet verbleek' voor 't offermes?
Ach! niets dat proef houdt in eene eeuw,
Verliefd op waanziek volksgefchreeuw,
Onvatbaar voor dat echte schoon
Dat stervelingen heft tot Goôn,
En zonder eerbied of ontzag
Voor d'adel van den ouden dag.
Gy, roem en luister van uw' tijd,
Die wijsgeer, vriend, en kenner zijt!
Gy, die voor kunst en vaderland,
Voor menschlijkheid en weldoen brandt!
ô Hou (vergeef mijn rondheid dit!)
Uw hart en blaadjens even wit,
En duld er indruk in noch naam,
Waar over zich uw rechtheid schaam!
Doch wie, als halsvriend, of Poëet,
In dezen bondel plaats bekleed',
Voor 't minste vordert niet van my
Dat ik my stell' in zulk een rij.
Ja, 'k ben niet laauw voor band en plicht,
Mijn boezem ademt deugd en Dicht,
En 'k heb voor 'tgeen ge voor my deedt
Mijn laatste droppel bloed gereed:

Maar bloed en adem schiet te kort
Waar kunst of daad gevorderd wordt,
En wat, wat ben ik op dit pas?
Een handvol uitgeblakerde asch! —
In 't hart een zucht, in 't oog een traan,
Mag die voer dankbaarheid volstaan,
En is het edel vriendschapsrecht
Aan eenheid van gevoel gehecht,
Dan boog ik, ja, uw vriend te zijn,
En warmer slaat geen hart dan 't mijn.
Maar Dichtkunst, smaak, verlichte geest?
Maar kracht —! De Vries, ik ben geweest.

1807.

By den dood van mijn Jongste Zoontjen.

Il pianto stesso li pianger non lascia.

DANTE.

Thands niet verr' van u, mijn waarde (*); maar in uwen arm gekneld,
Zwelgt mijn hart de zilte tranen, van wier stroom mijn boezem weilt.
Zwelgt het uw en mijne tranen: tranen, aan geen oog ontplacht,
Waar een 't peil ontwasfen droefheid in verademt, in ontlast!
Neen, maar tranen van den boezem die in de overstelping sikt,
En met onbevochtigde oogen naar den hollen doodstuip snikt!
Thands, van uwen arm omvangen...! Dierbare, ach, dezelfde smart,
De eigen pijn doorgriefft ons beiden, ja, doorreeg ons beider hart.
(* Zie het Lijkvers op mijn Zoontjen in de door mij uitgegeven poëzy.

Siddrend, en den zinnen bijster, slaan wy 't stijf en starrend oog
Op elkanders bleeke wangen — en wy zien die wangen droog!
ô Wat schouwspel, mijn Geliefde! wat gezicht vol aakligheên!
't Wicht verstijft u in die armen! ik, in d'eigen arm, versteen!
Ach! wat riep ik uit, verdwaalde, by een vroeger harteslag
» Zalig, die zijn Vadertranen met eene Egâ mengen mag! »
Thands vermag ik 't, en geen afstand weigert ons die ijdele troost!
Vliet thands, tranen, kunt gy vlieten! vliet vereenigd op ons kroost!

Hemel! hemel, zoo weldadig! dit is dan uw dierbre gift!
Gift, zoo vurig afgebeden, en omhelsd met zoo veel drift!
Dit is 't wichtjen, zoo bekoorlijk, daar ons diepgegriefd gemoed
Twee paar wreed verloren wichtjens zich zoo blijd in zag vergoed!
Dit, dit wichtjen, zoo aanvallig, in wiens hemelvollen lach,
't Oudrenhart deze aard verdwijnen, en een Eden open zag!
In wiens zieldoorsstralend lonkjen 't lief en schuldloos zieltjen sprak,
Als 't het teedre rozenmondjen naar ons beider kusjens stak!
Wiens aanvallig zoet gekozel ons geheel het hart ontfloot,
Als zijn minlijk handendrukjen ons den blijden morgen bood!
Morgen, die ons hart vervulde met den zegen van ons lot!
Morgen, thands voor eeuwig duister - ! zonder hemel, zonder God!
Hemel! hemel, zoo weldadig . . . ! ach! ik weet dat gy het zijt;
Maar kan dit een Vader voelen, wien de vlijm het hart doorrijt!

'k Moest dan hier uit verre streken, uit een afgelegen Volk,
'k Moest dan hier door woeste baren, over stroom en waterkolk,
'k Moest dan hier het zand gaan zoeken dat uw lijkjen dekken mocht!
Hier uw asch een graf ontsluit, was dan alles wat ik zocht!
'k Moest mijn Vaderland hervinden om te sterven op uw graf!
't Was uw doodkist, dierbaar wichtjen, dat dit Vaderland my gaf!
't Was uw doodkist - ! Grootte hemel! ô Vergeef eens Vaders hart,
Wat het opwerp', wat het smoore, in de wanhoop van zijn smart!

Leyden, ô onzalig Leijden, waar mijn boezem zoo naar trok!
Waar ik enkel zielrust hoopte, na zoo menig' hartefchok!
Waar mijn borst zich zou herhalen van haar eindeloos gezocht,
En mijn wallend bloed zich koelen in eene onberoerde lucht!
't Is uw schoot dan, dierbaar Leyden, die mijn wichtjens asch
(verflindt!
Niets, niets zocht ik in uw wallen dan de doodbaar van mijn kind!
Hemel! hemel, zoo weldadig! Gy die heil en rampen zendt!
Moet my elke voetstap voeren tot vernieuwing van ellend?
Moet ik land by land doorkruisen, zonder uitzicht, zonder troost,
Om heel de aarde te overspreiden met de lijkens van mijn kroost!

Dierbaar wichtjen, thands het tiende, dat my 's aardrijks schoot
(bewaart,
(Ach, hoe luttel, goede hemel, heeft uw deernis my gespaard!)
Dierbaar wichtjen, meer dan allen vastgeklonken aan mijn ziel!
Dierbaar wichtjen, waar my alles, alle vreugde, meê ontviel!
Dierbaar wichtjen, boven allen die het gruwzaam lot my nam,
My ten kenmerk van Gods zegen op de teêrste huwlijksvlam!
Ach, daar ligt gy, neêrgezegen, als een platgetreden blom!
Daar, het vonkjen uitgetreden, waar uw hemels oog van glom!
Wek het bloemtjen, doe het rijzen, windtjen van den morgenstond!
Blaas het leven weêr in 't vonkjen met den adem van uw' mond!
Geef ons 't leven in het leven met de lust des levens weêr!
Of, ô hemel, stort den vader by zijn zielloos wichtjen neêr!

ô Mijn boezem! kost gy schreien! - Neen, gy kunt het niet, ô neen! -
Krijt dan! krijt, en dring' dit krijten door de verste stranden heen!
Krijt, en gil de holle wanden en hun doffen weêrgalm stom!
Krijt, en doe den klaagtoon zwiigen van het doodsche grafgebrom!
Zullen wand en doodklok treuren als van uwen rouw geroerd,
Gy versteen, gy verhard, daar uw hart u wordt ontvoerd!

Wie kan wat gy uitstaat voelen? wie, gevoelen en weêrstaan!
Wie weêrstaan, en tot den hemel geen verwijten op doen gaan!
Wie het onbescheid niet vloeken, dat geweld doet aan Natuur
En het bloeden wil verbieden aan de diepe hartkwetsuur!

Krijt dan, ja! en help my krijten, ô mijn dierbare Echtgenoot!
Ach, dat stil, dat starziend zwijgen is my wreeder dan de dood.
Geef, Geliefde, geef een' uittocht aan het hartverworgend leed!
Sla uw' boezem, wring de handen, noem, ja, noem den hemel wreed!
Ja, verwensch ons-beider liefde, oorzaak van dat gruwzaam wee!
Vloek onze Echttoorts, vloek my-zelfen die u liefde kennen deê!
Zoeter zal die vloek my wezen van uw diepgetroffen hart
Dan dit zwijgend nederzinken, in eene onoplosbre smart.

Lieve, druk u aan mijn' boezem! in des harten Wel verftopt,
Snik naar adem, hijg naar lichtnis! voel hoe 't liddrend bloed my
(klopt!

ô Herroep 't u aan 't leven, dat gy hebt bemind om my!
ô Bemin het nog, mijn Waarde; ja, hoe wreed het leven zij!
ô Bemin het om het telgen, 't eenigst dat voor ons nog bloeit!
Voel de tranen op uw wangen, daar zijn oog u meê besproeit!
Voel de kusjens, die zijn mondtjen tusfchen u en my verdeelt!
Voel ons-beider ziel vereenigd in ons beider evenbeeld!
Reik en hem en my de handen tot een blijk van teedre min!
En barst uit, mijn Zielsgeliefde; hou uw doodsche smart niet in!

Gy bekoomt dan, lieve Gade! ach! ik voel uw hart weêr slaan.
Hijg, ô boezem, aan den mijnen! — Maar wat zie ik? ach, een' traan!
Dank, ô hemel, voor dat traantjen! ô mijn lippen, kust het af!
Maar, ô neen, het elscht te vlieten op des lieven zuiglings graf.
Vliete 't, ja, en onbedwongen! geve 't aan uw smarten lucht!
Geve 't doortocht aan den boezem voor een' Moederlijken zucht!

Ach, daar welt hy, zoo weldadig! hy, die zucht die 't hart ontlast;
En de stroom begint te groeien, die de wangen overplascht.

Schrei, mijn Weêrhelst, spaar geen tranen! ô die tranen zijn u zoet.
Wel hem, die ze mag vergieten als de rouw ze slijgen doet!
Smaak hun lichtnis, lieve Gade! Smaak haar, thands ons eenig kroost,
Dat, en met en om ons schreiend, ons uw tranen plengt ten troost!
Schreit, en wekt ook my die tranen, die my 't schroeverd leed
(misgunt!
Doe my schreien van genoeg, dat gy weder schreien kunt!

Ja, ik kan het, ik gevoel het! ja, mijn borst breekt snikkende uit.
Vloei, mijne oogen! vloeit als stroom, wee hem, die uw vlie-
(ten sluit!

Ja, betalen wy die schatting aan den noodeisch der Natuur!
Gy, heb dank voor deze tranen, immerweldoend Albestuur!

Immer weldoend! - Heilig Vader, gy die geeft en ook herneemt!
ô Vergeef het menschlijk harte, met uw raadsbesluiten vreemd:
ô Vergeef het, zoo 't onzinnig, zoo 't weêrspannig zich verzet!
Zoo 't verwijt en wrevel ademt voor de klaagstem van 't gebed!
Ach! het harte van een' vader — God: gy kent, gy ziet het door!
Waar, waar is hy, die zijn kinders, en zijn reden niet verloor?

Immer weldoend! — wat is leven, zoo de dood een weldaad is?
- Wat bezitten, zoo er weldaad is verbonden aan 't gemis?
ô Mijn ziel, ô sluit uwe oogen! leer dit Godsgeheim ontzien!
Dood en leven zijn uw weldaad, Vader, laat uw wil geschiên!

Dierbaar, van mijn hart gereten, lief, en onvergeetbaar wicht!
'k Moet u 's aardrijks schoot hergeven! wat ontzettelijke plicht!
Plicht, die 'tlijdend Vaderharte, dat naar zijne ontbinding smacht,
Van zijn tweetal lieve loten met zoo'n wellust had verwacht!

'k Moet, — en, uitgedreven balling, vreemd in eigen Vaderland,
Waar, waar berg ik u in de aarde, u, mijn hart, mijn ingewand!
Balling, ach! en zelfs geplonderd van mijn ernstig grafgesteent',
Mag ik u geen rustplaats schenken by voorvaderlijk gebeent'.
Schokt niet, ouderlijke beenders, staat niet op om dezen smaad,
Zoo het stof van uwe kinders verre van uw stof vergaat!
Is uw grafkuil ons gefloten, ga, mijn teêrgeliefde kind,
Ga ter rust (ik zal u volgen) by uws vaders dier(ten) vrind. —
Gy, die steeds voor mij een vader, een teêrhartig vader waart, (1)
En wiens oogen nog te sluiten voor mijn weêrkomst was bespaard,
Gy, ó Halsvrind, wien mijn voeten waggelend leiden naar uw graf,
Zie, zie op! een deel uws hartvriends daalt reeds in uw armen af.
ó Ontfange 't met uw beenders haast het nietig overschot,
Als my 't uur der rust zal dagen, dat bestemd is van mijn' God!

Lieve Heiland, die ons leven en ons sterven hebt beproefd!
Die den mensch hebt aangetogen, en eens Engels troost behoeft!
Gy, gy hebt de kleine wichtjens van uw kniën niet belet,
Gy, gy zegende in uw armen dezen zegen van het bed!
Gy, gy hebt hem aangenomen tot uw eigendom en kroost!
Mijn Alexis, ja, was de uwe! Lieve Jezus, dit geeft troost.

Teedre Weêrhelft, wees gelaten! leg uw handen in mijn hand!
Vlechten we onzer beider armen om ons thands nog eenig pand.
Hy, hy is onze eerste zegen, hem vroeg de Almacht niet weêrom!
Hy getuigt ons van Gods liefde. - Kom, mijn levens leven, kom! -
Biën wy Jezus d'ons ontrukte, schreiend, ja, maar willig aan!
Hem als hemelling te groeten, ó verdient dat niet een' traan?
Hem, na 't doorgeworfeld leven, met geheel een' Englen stoet,
Uit uw' zuivren schoot geboren, voortgesproten uit mijn bloed,

(1) DR. J. VERSCHUUR, kort te voren hier in Leyden overleden.

Hem, hen allen weêr te omhelzen in de volheid van Gods heil —!
Lieve Gade, deze wellust is voor niets dan tranen vell.
Dierbre Goël, ja, wy voelen, wy erkennen die genâ;
Sla ons met ontfermende oogen, sla ons in dees droefheid gâ!
Gun, ô gun dit oovrig telgjen beider vurigen gebeên!
Gun ons, hem (genadig Heiland) in uw' hemel voor te treên!
Voor te treden! Lieve Jezus! waar zijn heil, zijn erfdeel zij!
Meer dan dit voor hem te vragen laat ons 't Ouderhart niet vrij.
Eer of schatten, aardfche wijsheid, waar het hart zich op verheft -!
Neen, zij needrigheid zijn luister, zy, die grootheid overtreft!
Gy, gy zult hen niet begeven, die uw bloed geëigend heeft.
Gy geeft nooddruft, gy verzading, wie op uw betrouwen leeft.
Alles heeft hy, dierbre Heiland, die uw liefde slechts bezit!
Schenk haar aan ons eenig knaapjen, en hy hebb' nooit ander wit!
Geef ons uit zijn jonge lenden spruiten tot dien schoonen dag,
Die uwe Almacht op de wolken als Hersteller groeten mag!
En, behaagt het u, ô Vader, gy die neemt en ook hergeeft!
Troost ons weder met een telgjen, waar Alexis in herleeft!

1806.

**Aan mijne Egade, by haar herstel uit haar kraam-
en ziekbed, op haren verjaardag, 1807.**

Zijt ge my weêrom gegeven,
Eenige adem van mijn leven?
Zijt ge 't my, of is het waan,
En wil God mijn laatste snikken
Door dit droombeeld nog verkwikken,
Dat ik u weêr op zag staan?

Neen , gy kondt het niet verduren ,
Wat het lot ons deed bezuren .

Gy vermocht het niet , ô neen !
Neen , uw' boezem , noch den mijnen ,
Bleef de kracht voor zoo veel pijnen :
't Graf is toevlucht , dit alleen .

Ach ! wat had dees schuddende aarde
Nog voor u of my van waarde ,
Dan een eenzaam plekje grond ,
Waar wy leefden voor ons beiden ,
Van een wereld afgescheiden ,
Die voor ons niet meer bestond ?

Waar wy storm en leed vergaten ,
't Schamel brood der onschuld aten
Met het dankbaar oog op God ?
Lieve telgens zagen groeien ,
En den zegen nedervloeien
Zonder kommer voor ons lot ?

Waar ons de arbeid onzer handen ,
't Lachjen onzer liefdepanden ,
's Harten rust by eenzaamheid ,
's Levens nooddrift mocht doen smaken ,
En het traantjen dierbaar maken ,
Dat gevoel van weldaad schreit ?

Ach ! dit had ons 't ijdel harte ,
Als het eind van zoo veel smarte ,
In een' zoeten droom verbeeld !
Leyden , 't stil en vredig Leyden ,

Zou ons zachte rozen spreiden ;
Alle jammer was geheeld.

Wy herademden (ô hemel!)—
Van het wereldlijk gewemel,
In der Zanggodinnen'schoot.
Ach! de voorboô allen lijdens
Stoort den schemer diens verblijdens,
Lieve Alexis, door uw dood.

'k Zwijm van weedom. — In uw armen
Voelt mijn boezem Gods erbarmen :
'k Heb uw troost, ik lij en leef.
Lieve! ja, mijn ziel wil hopen :
Maar één vonk moet Leyden slopen ;
En neemt alles wat my bleef.

Waar nu, ach! waar heen gevloeden? —
Die geen schuilplaats by uw dooden,
Dierbaar Leyden, beuren mocht!
Die uw bloedig puin doorzweven,
En niet danken kon voor 't leven,
ô Waar vindt die ademtocht!

Hoe het middelpunt der plagen,
Waar ik 't bloeien van mijn dagen
Vijftien jaar verwelken zag :
(Afground van herinneringen,
Die my hart en keel verwringen!)
Dit mijn toevlucht, hemel ach!

Doch ook daar leert God betrouwen
't Christlijk harte, moed te houén :

Geef slechts rust, genadig God! —
Rust? — ach, rust in 't helsche woelen
Der afgrijsbre duivelpoelen!
Rust, in 't gruwzaamst roovrenrot! —

Zalig, die in holle rotfen,
By des afgronds dompig klotten,
't Hoofd mag duiken in haar kloof!
Die en wind en schorre meeuwen
Om zijn peuluw heen hoort schreeuwen,
Voor den Haagfchen Straatkreet doof!

Zalig, die met kraai en wolven,
Van de winden, van de golven,
Voedsel vraagt of honger lijdt:
Geenen vijand dan de gieren
Om zijn' stranddisch heen ziet zwieren,
En het vloekbaar menschdom mijdt!

Die zich in zijn strooien wallen
's Hemels gift niet ziet vergallen,
Noch de weldaad van zijn' Vorst!
Die in vreë den Ongezienen
Met een stil gemoed mag dienen,
Zonder wrevel in de borst!

ô Mijn waarde! dat wy 't mochten!
God ons leven wou verknochten
Aan dat eenig, eenig goed!
Maar ô neen, wy moeten treuren,
En ons eigen hart verscheuren!
Drinken tranen! schreien bloed!

'L. Luttel van dat geestvermogen
Dat my 's hemels mededogen,
    Ons ter redding, overliet;
Daar ik 't vreedzaam brood van wachtte —!
(Zieldoorvljmende gedachte!)
    Ach! dat alles is te niet!

'k Voel my, nutloos pak der aarde,
(Horzel in Gods honinggaarde!)
    Ieder beet op 't harte gloên.
'k Moet, voor nooddruft, steenen zwelgen;
'k Moet en u en onze telgen
    Ach! met blote giften voên.

Zoo, zoo jaagt men — uit meêdogen?
Neen, verachting voor zijn pogen —
    't Nutloos ploegpaard in de wei:
Laat hem, voor een dienstrijk zweeten,
Zich de dood in 't klaver eten,
    'k Voel die weldaad, ja, en schrei.

Ach! daar wring ik dan de handen,
Knars en sla verwoede tanden
    In de sponde van mijn bed:
Roep tot God met angstig kermen:
Maar geen uitkomst, geen ontfermen!
    Maar geen Almacht meer die redt!

Dan, met mijne ramp beladen,
Zie ik u in tranen baden,
    En die tranen...! ô Mijn hart!
Ja, die koken my en branden

In het holst der ingewanden,
En verdubbelen mijn smart. —

Doch! ik zie uw kaak besterven;
'k Zie uw' frischen mond ontverven?
Ach! daar rijpt uw zwangre schoot!
Van de last des leeds bezweken,
Zie ik u de kracht ontbreken,
En uw oogblik spelt de dood.

Dierbare! — en te kunnen leven!
Voor uw kraambed niet te sneven!
Waar dit menschlijk? dit, voor my? —
God, Gy zaagt, zoo Godlijke oogen
Menschlijk jammer aanzien mogen,
Ja, Gy zaagt mijn razerny. —

Maar gy leeft, mijus levens leven!
Ja, gy zijt my weêrgegeven!
Neen, het is geen bloote waan.
'k Sluit u, na 't wanhopigst kermen,
Met uw lieve vrucht in de armen,
Uit het graf weêr opgestaan.

Dank! ô Hemel! — ach, het danken
Werd my, uitgeputten kranken,
't Altijdlijdend hart reeds vreemd.
'k Weet geen beê meer uit te spreken,
Dan om 't sterfuur af te smeeken
Dat my aan mijn leed ontnemt.

Dank nochtans! ô God des levens!
Stort en dank en zegen tevens

• In mijn afgepijnd gemoed!
Dank! voor 't leven van een Gade!
Met haar lijden, is genade;
Voor haar lijden, hemelzoet.

Ja, het uitzicht zij verloren,
Dat mijn grijsheid schein beſchoren
Op een troostvol avonduur;
In een nietig, werkloos kwijnen
Moet mijn levensdag verdwijnen,
Altijd ſomber, altijd guur.

Ja, hy mag geen rijpende airen
Van zijn' zonneshijn zien gaären
Door een dierbaar Vaderland;
Treurig zinkt hy in de klimmen,
En de hoop van zijn ontglimmen
Ligt verſtrooid in 't barre zand.

Doch, aan hare borst te ſterven!
O Dit mag mijn hart verwerven!
Van haar tranen overſpat!
Stervend, aan haar lieve lippen
D'adem uit te laten glippen!
Geef, ja Hemel, geef my dat!

En, Gy dag van haar herrijzen,
Laat mijn zang u eer bewijzen,
Dubbel heilig is die plicht!
Liet Gy de eerſte morgenſtralen
Op haar kinderaanſchijn dalen,
Thands hergeeft gy haar aan 't licht.

Keer , ó keer aan 's Hemels tranfen
Altijd met de schoonste glansen
Voor wat oog u nimmer ziet!
Schoonst voor haar en voor die spruiten ,
Die haar schoot my mocht ontsluiten ,
En Gods goedheid gaf en liet!

Moge uw aanbraak uit het Oosten
Haar nog eens van 't wee vertroosten
Dat zy torscht met zoo veel moed!
Geve een kroost , niet minder teder ,
Haar het zoet des levens weder ,
Dat zy aflond voor mijn' gloed!

Strooi zy op mijne asch de rozen ,
Die mijn oog vergeefs zag blozen ,
Door mijn handen nooit geplukt!
Mogen die , na mijn verscheiën ,
Haar een zachter leger spreieën ,
Dan zy met my heeft gedrukt!

Moog haar 't Nakroost zalig roemen!
Naar heur' naam die vrouw benoemen,
Die heur' hoogsten kring vervull'!
Wie haar eert , gelukkig wezen!
En de dag haar roem doen lezen ,
Waar hy zich met licht omhull'!

Dierbre , ja , gy mocht herleven!
Ja , gy zijt my weêrgegeven!
Vieren wy dit denkbeeld bot!
ó Vergeten wy 't voorlieden!

Juichen wy in 't zalig HEDEN!

Morgen — ? Ach , ook dan leeft God.

En , gy lief onnoozel wichtjen ,

Op wier donzig aangezichtjen

Ik Gods zegen kuslen mag!

Ach , het traantjen , lieve kleene ,

't Weemoedtraantjen dat ik weene ,

Dit vertroost uw eerste lach.

Mag uw Vader zich niet streelen ,

Dat gy aan zijn kniën spelen ,

Om zijn hals uw armtjens slaan ;

Hy , uw jonkheid zal bewaken ;

Gy , zijn vaderzorgen smaken ; —

God , mijn spruitjen , neemt u aan.

Zoo , ten top van tegenspoeden ,

Moeders borst u niet mag voeden ,

In het ziekbed dor gefchroeid ;

Schrei niet , wichtjen , wees te vreden :

't Is de bron van zaligheden ,

Die uit God u tegenvloeit.

Ja , die Wel van zegeningen

Zal voor u , mijn wichtjen , springen ,

Eeuwig springen van genâ.

Wat zijn Ouders ? wat 's hun pogen !

Moederborst en Vaderoogen

Zijn ons-allen even na.

1807.

Ter uitvaart van mijn Jongste Kind, drie maanden oud.

Ontwikkeld deeltjen van my-zelfen ,
Beminlijk , dierbaar kind — vaarwel !
Dus wil 't onwraakbre Godsbestel ,
Ook u moest ik den grafkuil delven.
Welaan , ontfang mijn' laatsten plicht !
Vaarwel , vaarwel ! hy zij verricht !

Ik heb u met betraande wangen ,
ô Jongst , ô tederst liefdepand ,
Uit moeders scheurend ingewand
Op sidderenden arm ontfangen :
Mijn' eersten plicht , by al mijn smart ,
Betaalde 't dankend Vaderhart.

Ik heb u 't zoenbad opgedragen ,
Dat kinders wascht van oudrenschuld.
Zie daar mijn' tweeden plicht vervuld.
Wat bleef den Grijzaart meer te vragen ,
Ten zij hy u aan 't vroege graf
Met tranen wiesch en overgaf !

Maar ach ! waar berg ik u in de aarde ?
Helaas , geen ouderlijk gebeent'
Ontfangt u in het grafgesteent' ,
Waar eeuw aan eeuw hun asch vergaarde ;
Maar , vreemding in uw Vaderland ,
Bedekt u vreemd , gebedeld zand.

't Waar weinig , uit bezit gestoten
Van erf , en haaf , en eigen zweet ,

Te sterven aan onheelbaar leed ,
Van huils en haardsteê uirgefloten :
Maar neen , de moedwil rooft op 't sneedst ,
Het stof der ouders aan hun kroost.

Doch rust ! Met wien uw asch zich mengen ,
By wie uw lijkjen moog vergaan ;
Een nieuwe dageraad breekt aan ;
En de ochtend zal ons wederbrengen ,
Waar 't Godgetrouwe Voorgeflacht
Zijn Nakroost in zijne armen wacht.

Ligt de aarde met mijne ingewanden
Van Oost tot Westen overspreid ?
Wy vreezen geen vergetelheid :
Gods Engel kent u , dierbre panden !
Zijn oogen slaan uw rustkoets gâ ,
In alle hoeken even na.

Ja rust , mijn teljen ! Wees vrij balling
Van 't Oudvoorvaderlijke graf !
Uw rust hangt van geen slaapsteê af.
Geen lastdiers kreb , geen beesten(talling
Heeft Jezus kindsheid-zelv veracht ,
Daar 't knielend Oost hem wierook bracht.

Dan ô , wat lachend aangezichtjen ,
Wat roosjen op uw blecke koon ,
Wat trekkend , wat aandoenlijk schoon
Belonkt me in 't afscheid dus , mijn wichtjen :
Als lachtet gy , der wareld moê ,
De u toebereide grasplaats toe !

Ach! zou uw zieltjen reeds gevoelen
Hoe veel het by dit sterven wint?
Gewis, gy doet het, ja mijn kind!
Gy hebt genoeg van 't aardfche woelen.
Gy zaagt uwe Ouders — hoeft er meer,
Op dat men de aard vervloeken leer'!

Ook gy, wat hebt gy, dan geleden,
Daar alles, alles om u heen,
Verfmolt in rusteloos gewezen,
Verpletterd lag door tegenheden;
En zelfs geen lach u 't welkom bood
Uit de opgereten moederfchoot.

Ja, dierbaar wichtjen, dit is leven!
Dit heet, op de aard, en mensch te zijn!
Vergaan in ziels- en lichaamspijn!
Dit had een Vader u gegeven.
Maar dierbre — tot geen' andren prijs
Verkrijgt men 't eeuwig Paradijs.

ô God, wat moet uw hemel wezen,
Indien hy zoo veel smart vergoedt,
Als hier de oprechte lijden moet —
Maar neen (uw Goedheid zij geprezen!) —
Als fchepflenwaan, uit hoogmoed blind,
Zich hier in 't aardfche lijden vindt.

Ja, onbegrijpbre bron van goedheid,
Miskennen we uwe weldaân niet!
Ach! aardfche wellust heeft verdriet;
En 't aardfche lijden heeft ook zoetheid.

Die U in 't goed en 't kwaad erkent,
Zij dankbaar, wat uw wijsheid zendt.

Die echter beiden af mocht smeeken . . . !
    ô God, wat voorrecht zoo men 't mocht! —
    Een rasvolbrachte hemeltocht!
ô Zaligheid niet uit te spreken! —
    Ga, spruitjen, ga ter zielrust in!
    Mijn rouw is enkel wrevelzin.

Ja, ga, en neem van Vaders lippen
    Dit laatste kusjen! neen, nog dit!
    Hy leeft, die voor uw onschuld bidt.
Duikt neder, smart en wanbegripen!
    Duikt, ouderzucht en menschlijkheid;
    Of — schreit van vreugde, zoo gy schreit!

Vaarwel tot de aanbraak van dien morgen,
    Die zaad en oorsprong weêr vereent!
    Vaarwel, voor 't jongst! Genoeg geweend!
Het lijk in 's aardrijks schoot geborgen,
    En Gode dank gebracht en lof,
    Die Englen wekt uit nietig stof!

Vaarwel, nog eens! mijne Adelheide!
    Vaarwel Irene! rust in vreê!
    In u hervond ik deze twee,
En andermaal begraaf ik beide!
    Ga, telgjen, neem voor alle twee
    Dees vaderlijken kus nog meê!

Neen, breekt niet op, ô tiental wonden,

By 't treffen van dees nieuwen slag!
Wy naadren aan den blijden dag,
Dat alle weedom werd verbonden.
Ga, dierbaar spruitjen, ga ter rust:
Thands heb ik u voor 't laatst gekust.

Gy, Almacht, die by 't hardst beproeven
Den traan tot lichtnis schonkt der smart,
Ontfang dit offer van ons hart!
Wy brengen 't U bedrukte droeven.
Ach! eenmaal schenkt Ge 't ons weërom:
Wy zwijgen, overdwelmd en stom.

1807.

Geboortegroet aan het Zootjen van den Heere Jeronimo de Vries.

Welkom, welkom op deze aarde!
Welkom, ja, aanminnig wicht!
Ja, het leven is van waarde,
Als, van onder 't hart ontbonden, dat nooit dwaasheid heeft
(geroerd,
Moeders borst ons, van haar driften
Geen vergiften
In het voedsel medevoert!
Als in 't erfbloed onzer Vadersen,
Nooit van lage lust besmet,

Niet dan deugd zich spreidt door de aderen ,
Voortgeplant op 't kuifche bed!
Als de Godsvrucht met de Liefde 't hart bewatert in dien vloed!
Ja, voorzeker! ja, het leven,
Dus gegeven ,
Is een onwaardeerbaar goed.

Welkom dan, gelukkig spruitjen ,
Welkom op dit dobbrend rond!
Groei en groen als 't Lentekruidtjen
In den pas ontfloten' grond!
Wesp en rups ontzie uw bladeren, wind noch onweêr schudde
(uw' steel!

En uw zoet en geurig bloeien
Vall' geen schroeien
Van te heet een zon ten deel!

Moogt gy eens in rijper tijden ,
Van uw' oorsprong niet ontaart ,
't Minnend ouderhart verblijden
Door een ooft, den wortel waard!
Moge uw schaduw, vrucht, en sappen, moeder harten lavingdiên!
En voor alles, moge een spader
Dag uw' Vader
In uw deugden wederzien!

1808.

Aan mijns Broeders jonggeboren Zoontjen.

By uw' aankomst in dit leven
U geen' welkomgroet te geven,

Ware ongâlijk, kleine bloed!
't Waar, in weinige oogenblikken
U van 't leven af te schrikken,
Dat gy toch wel ingaan moet.

Ja, mijn goêlijk, aartig knaapjen,
Zie eens uit uw kalverflaapjen,
Zie eens in de wereld op!
Ja, wy MOETEN, zonder vragen. —
't Moge ons lusten of mishagen,
Pof, daar zijn wy, kleine pop!

Dan aan 't schreeuwen, dan aan 't huilen!
Maar helaas! daar baat geen pruilien.
Och, er vaart geen schuit weêrom.
Blijven moet ge, teder lammetjen,
En uw troost bestaat in 't prammeljen;
Dat is al uw eigendom.

Nu, dat schijnt u wel te smaken;
En het moog u recht vermaken!
'k Wensch het u, mijn beste maat!
En wat verder mag gebeuren,
Spelen, dartlen, lachen, treuren,
Dat zal loopen zoo het gaat.

Wees dan welkom! leef te vreden,
En flap eens met maunentreden
Door dat ruw en hobblig pad,
Dat wy menschen *leven* noemen,
Rijk aan dorens, schaarsch aan bloemen,
't Geen ik reeds ten einde trad.

Mooglijk , en ik wil het hopen ,
Vindt ge 't zoeter door te loopen
Dan het my gevallen is.
'k Moest het onder zware buien ,
Bukkend , kreupel , overkruien ;
Gy , doorspring het , blij en frisch !

Moogt gy al die hagelvlagen
Van des aardrijks Winterdagen
Weêr in Lent' verwisfeld zien ,
En een streelend zonneshijnen
't Reetjen van uw wieggordijnen
Reeds een schemerlachjen biên!

Moogt gy rozen zien ontluiken ,
Waar ik niet dan distelstruiken ,
Vruchten , waar ik eikels vond !
Frische bron , waar ik moerasfen !
En de last niet zwaarder wasfen ,
Dan gy vrolijk dragen kondt !

Drukt zy nogtans op uw schouders ;
Denk dan , knaapjen , aan die ouders ,
Welker bloed u oorsprong gaf :
Voel dat bloed uw hart doorzweven :
Wacht het onheil zonder beven ;
Wend het door geen laagheên af !

'k Wensch u goud noch viezevazen
Die een oogwenk .weg kan blazen ;
'k Wensch u toeverzicht op God !
Schatten , die de ziel verrijken ,

In geen sterfuur van ons wijken,
Onontroofbaar zijn door 't lot!

Nimmer zie ik, minlijk wichtjen,
't Blossen op uw aangezichtjen
    Andwoord geven op uw' groet:
Maar zoo oolt in rijper jaren
's Warelds leed u mocht bezwaren,
    Schep dan uit mijn voorbeeld moed!

Dan, wat stelle ik my ten voorbeeld?
Nimmer hebb' u 't lot veroordeeld
    Tot het geen het my beschoor!
Echter zoo van de oude jammeren
Weér een scemer op mocht dammeren,
    Stel uw afkomst niet te loor!

Zie dan in uws Vaders Wapen
D'afgrond schuimen, buldren, gapen,
    Maar de Rots onwrikbaar staan.
Zeg dan: «Liever van de golven,
»Zoo het zijn moet, overdolven,
    »Dan onedel om te slaan!»

Sprokkelmaand,
1808.

In een zwaar toeval van ziekte.

Op des Konings afbeeldsel.

Het goud der Diadeem blink' schittrend om de hairen ,
Het maakt den luister niet van Hollands **LODEWIJK** :
Neen, de adel van zijn ziel , zijn eerbied voor de altaren ,
Zijn zucht om wel te doen , Bataaffcher dan zijn Rijk.
Lees , Neêrland , uw geluk in d'oogstraal van uw' Koning :
Die spreide u 't zuiverst hart , den braafften Vorst , ten toon :
Hy vergt u trouw en deugd voor kruipende eerbetooning ,
En Gode 't best zijns volks voor 't fikkren van zijn kroon.

Op het zelfde afbeeldsel.

Met palmen van den Krijg , met Vrede- en Kunstlauwrieren ,
Omvlecht zich de eedle kruin van Koning **LODEWIJK**.
Aan 't onbezweken hoofd dat zoo veel kranfen fieren
Ontleent zijn kroon een' glans , geen' aardfchen glans gelijk.
Ken , Neêrland , in dit beeld den redder , den behouder ,
Die van uw zinkend wrak de roerpen grijpen dorst !
Uw heil doorgloeft hem 't hart en 't weegt hem op de fchouder.
Ja , lees door 't minzaam oog den Vader in den Vorst.

**Aan Ds. J. W. Bussingh, op zijne uitnoodiging
ter Zilveren Bruiloft.**

Die Poëzy
Verwacht van my ,
Wacht graan van dorre klippen

Vraagt rozen van den Winterdag,
En zoekt den lieven Maagdenlach
Op Grijsheids stramme lippen.

Mijn vrienden, neen;
Geschrei alleen
En biggeling der wangen,
Met zuchten uit een bange borst,
Die naar de kalme doodcel dorst;
Zie daar des Kranken zangen!

Indien mijn jeugd
Uw Bruiloftvreugd
Met schelle Luit mocht vieren;
En 't hooggestemd en zwellend lied
De Nymfen trok uit Maas en Vliet
Om 't juichend feest te sieren:

Indien ik toen,
In 't myrthengroen
Wellustig neêrgebogen,
De boezems trof, de harten dwong,
De rozen op de kaken zong,
De minnevlam in de oogen:

Het is niet meer,
Dat blij weleer!
Dat opgaan van den morgen!
De middag kwam, in rouw gehuld,
Den schoot met rampen opgevuld;
Met angsten, pijnen, zorgen.

De nevel valt,
De donder knalt,
En knakt abeel en ceder.
De stormwind rukt, met eenen vaart,
Het steile mastbosch weg van de aard,
't Ontworteld struikjen neder.

Verfienst, verslapt,
In 't slijk getrapt,
In ziltten vloed verdronken;
Wat trekt ge u 't stervend plantjen aan,
Verplet om nooit weêr op te staan,
By uitgedolven stronken.

Geen kwcken baat
In zulk een' staat,
Geen minnelijk begieten.
Verdord, en van 't gewormt' verknaagd,
Wat wil men dat het bloemen draagt;
Hoe zou het wortel schieten!

Vier, Busfingh, vier
Met eigen Lier,
Met blijde hartetoonen,
Het Jubel van uw' huwlijksband;
Doch eisch niet dat mijn stramme hand
Uw' feestdich meê zal kronen.

Leef wel! vergeet
Al 't oude leed,
Waarin gy met my deelde!
En overstroomt 't zaligst lot

Geheel uws levens overfchot
Met onvermengde weelde!

Zij ieder zucht,
Uw borst ontvlucht, —
Elk dropjen van uw kaken,
Geplengd voor plicht, en eed, en deugd, —
Uw hart een wel van zielsgeneugt'!
Een balfem by 't ontwaken!

Heeft Gade en kroost
Uw leed getroost
In 't prangen der verdrukking;
Thands voeren ze uw geluk in top;
En dubblen, elken harteklop,
Het zoet van uw verrukking!

Maar, dierbaar paar,
Geen stroeve snaar
Moet op dees Hoogtijd knerfen!
Geen raafgekras noch uilgeknaal
Verderve 't hartlijk vreugdgefchal
Met zuchten af te perfen!

Men plukt op 't graf
Geen rozen af
Voor huppelende reien:
Van d'omgeworpen' eikenftam,
Gefpleten door de blikfemvlam,
Geen frifche lovermeien.

Voor my, vermast
Van 's levens last:

Ik kan geen leed meer dragen,
En vreugde scheurt my 't hart van een.
Het Nil en vredig graf alleen
Is al wat my van 't lot nog over bleef te vragen.

1808.

Ex tempore.

Mijn Buitenverblijf.

While I yet live, let me not live in vain.

ADDISON.

Gy wenscht my dan geluk, mijn Vrienden! In wat zin?
Ach, doorgaads sluit dat woord eene andre meening in
Dan 't geen het naar zijn' aart wel uitdrukt: duizendmalen
Misbruikt men 't, en ik vrees ik mocht in de uwe dwalen.
Meest zegt het: «'k Ben verheugd om 't geen u viel te beurt;
» 'k Neem in dat lukjen deel, dat elk als voorspoed keurt.
» Geniet het ongestoord, gezond, en wel te vrede!» —
Zoo meent gy 't ook, niet waar? Dat is zoo, stijl en zede.

Mijn Vrienden, 't mag zoo zijn. Ik ben de Haag ontvlucht.
Ik adem, vrij van stank, gewoel, en straatgerucht,
En Haagſche beestlijkheên die voor beleefdheid gelden,
En rullde 't walglijkst hol voor ruime en frische velden.
Voorzeker dit 's een goed! wie twijfelt of 't dit zij?
Maar ach! genot van 't Land, is dat gemaakt voor my?
Hier nutloos op het veld, als onkruid, voort te groeien, —

Van schaamte, dat ik ben, om 't bukkend hoofd te gloeien, —
Lucht, voedsel, dag, en uur, die 'k nutteloos verflijt,
My-zelven reis aan reis te reeknen tot verwijt, —
Te leven, van 't heelal als met den ban gellagen;
By redenloos gedierte, om 't afgunst toe te dragen,
Wanneer het door zijn vacht, zijn zuivel, of zijn bloed,
Natuur en Maatschappy zijn onderhoud vergoedt.
Zoo dit geluk moet zijn, hken ik niet te weten,
Mijn vrienden, wat het merk van 's hemels vloek moet heeten.

'k Leed jammerlijk, 't is waar, in Brunswijks dikke lucht.
Mijn boezem werd verscheurd door heeten zucht op zucht
Naar 't dierbaar Vaderland, naar Hollands frische stranden,
En 'k vond noch duur noch rust in hart of ingewanden.
Maar echter, 'k had één troost by 't allergrievendst wee:
'k Was nuttig, hoe ik leed, zelfs op mijn legersteê.
Ik derfde d'invloed nooit der kuische Zanggodesen,
En vormde een Jonglingschap, die prijs stelde op mijn lessen,
Voor wetenschap, voor smaak, voor Godsdienst, recht, en deugd.
Mijn boezem goot zich uit en over in die Jeugd,
En voelde, zelfs in 't felst van 't uitgeteekendst lijden,
De kalmte, van zich-zelv' een' dierbren plicht te wijden.
Men doemde wat mijn vlijt zoo moeizaam had vergaârd,
Niet met mijn stervend rif voor eeuwig onder de aard.
Zieltogend, met de dood reeds zwevende op mijn wangen,
Bleef nog het leergrâge oor als aan mijn lippen hangen,
En 'k zag mijn vlotte stem nog kluistren aan 't papier
Zoo lang zy hoorbaar was. — Maar ach! wat doe ik hier!

Ach! Grootheid, weelde, schat —! Wie in die rinkelbellen
Zijn lust schepp', wie om haar zijne eedle ziel moog kwellen,
Ik zocht haar niet; mijn hart is smaakloos voor dat zoet.

Maar vrede zocht ik, rust, en kalmte van gemoed;
Maar plicht, bestemming, einde, en doelwit van mijn leven,
Maar de aandrift van het hart waar door ik wierd gedreven
Getrouw te zijn; en 't licht dat my Gods goedheid gaf
Niet weg te spilen met verachtlijke aardfche draf.
Neen, 'k kwam in 't Vaderland uit verr' gelegen hoeken
Geen werkloos plantbestaan, geen brood der luiheid zoeken,
Maar bracht dees dierbren grond wat elders achting won,
Wat ijver, arbeid, zucht, en oefning gaadren kon,
Wat Theems en Oker nutte, en vrucht droeg op heur boorden,
Wat de aandacht tot zich trok tot in de nacht van 't Noorden;
En 't zaad dier wetenschap te werpen in uw' schoot,
Dit was mijn doel, mijn wensch, geliefde Landgenoot.

Maar ach! ik gaf vergeefs de roepstem van mijn vrienden
Gehoor! Bedriegbre waan, wat weet gy 'toog te blinden!
'k Verscheen, maar Neêrlands tuin was al te schoon beplant;
Daar bleef geen handbreed gronds voor d'arbeid van mijn hand.
Haar akkers stonden vol, wat viel hier nog te zaaien?
Rust, handen, rust! verlijft! daar is genoeg te maaien.
En ook, wat brengt ge ons hier? Het Oudbataafche graan!
Te rug! dit heeft, zoo hier als elders, afgedaan.
Geef Fransch en Engelsch kaf, en — Duitsche paardenbonen
Voor! Zie daar den smaak van Batoos nieuwste zonen!

Helaas! mijn Vaderland, waar voor ik zoo veel leed!
'k Heb daarom dan alleen, mijn zweet, mijn bloed besteed,
En, waar my 't noodlot bracht, mijn hart, en smaak, en zeden
Steeds onbesmet bewaard van vreemde dolligheden,
Op dat ik, eindlijk weêr tot Oudren erf gekeerd,
Mijn Volk zijn taal, verstand, en aart zie afgeleerd;
In Duitschen bastaartklap belachbren onzin kwaken;

Den Vaderlijken God voor Heidnentroost verzaken ;
En 't Hollandsch steeds gezond , steeds ongewraakt verstand
Verruilen voor den waan van 't domst en geestloost land.
't Was weinig , 't was gering , voor slaven neêrgebogen ,
Van roovren uitgeschud , gevild , ja uitgezogen ,
Te kwijnen , en in 't stof te kruipen zonder eer ,
Ontbloot van kracht , van hulp ; van moed tot tegenweer.
't Was weinig , zoo ge , 't lijf gekneld in ijzen boeien ,
Naar vreemden willekeur uw' adem leerde vloeien ,
Wierd zelfs de onschatbre glans van 't oordeel niet gesmoord ,
Voor 't valsche glintwormlicht dat by den Nabuur gloort.
Heeft dan 't verdwaasde Volk in meer dan twintig jaren
Van ramp , en woede , en schrik , en wee , en zielbezwaren ,
Met vrijheid , rust , en schat , en stroomend burgerbloed ,
Die lichtgeloovigheid niet duur genoeg geboet ,
Die Hel'sche vonden eerde en op den thron dorst zetten ,
En vreemde grillen koos voor Vaderlijke wetten ?
Heeft nieuwigheid voor u een' zoo verlokbre schijn ,
Verdoolden ? dronkt ge u dol aan zulken zwijmelwijn ?
Ach ! 't is verzuurde draf , vervaat , en lang verworpen ,
En vuigen zwijnen waard , die enkel modder sloppen.
Voor eeuwen droomde alreeds de nietigste Sofist
Van 't onzijn van een' God , van 't werk van Priesterlist ,
Van 's menschen kindschen staat by 't eerste menschenworden ,
Van 't dwalen zonder taal in onbeschaafde horden ,
Van 't eerst verzinnen van een Godheid , van een' heer ,
't Volmaken van 't Geslacht , en duizend zotheên meer.
Maar grijze Aaloudheid loeg om zulke zinneloosheid ;
Gy , julcht verbijsterd toe aan de arglist van de boosheid ,
En neemt voor wijsheid , voor onfeilbre Godspraak aan ,
Wat elk belachbaar is , die 't ontuig kan verstaan.

Neen, zoo u 't harte trekt naar ware nieuwigheden ,
't Zij in 't verbastren niet van inborst , hart , en reden ;
't Zij in de vordring op het Ouderlijke spoor !
Zet , zet hun pogingen met nieuwe poging door !
Doorwroet de Aaloudheid ; zoekt in 't ingewand der aarde
Naar blijk van 't groot geheim dat de Almacht openbaarde.
Gaaf de oudheid onzer aard uit vaste gronden na :
Voorziet haar naadrend eind , eer ze onder u verga .
Leert d'aart der taal , haar bron , haar werking , en vermogen ,
(Nog zijn ze u onbekend) uit 's menschen ziel betogen .
Aanbidt Gods wijsheid in de vatbaarheid voor 't schoon .
Ontwikkelt , wat dit zij , in beeldvorm , taal , of toon .
Wreekt , wreekt de Dichtkunst van den waan dier Dwingelanden ,
Die 't ware Dichtervuur van uit onze eeuw verbanden ,
Wien , Vreemdelingen met de Grieksche zanggodes ,
Geen Schillers drek hoop walgt by 't goud van Sofokles ,
Die Klopstoks droomgebulk voor echte Heldenzangen ,
En Hallers laf gezwets voor Godentaal ontfangen .
Leert , wat de Dichtkunst zij , en wat haar melody ,
In zang of toonval niet , noch kleur of schildery ,
Maar ook in de eedle kunst , verwaarloosd en verloren ,
Die geen der Volken kent , hoe zeer by elk geboren ,
De Bouwkunst ; voor een ziel , die 't ware schoon genlet ,
Zoo treffende als zy-zelv , die heel ons hart gebiedt .
Leert , eindlijk , leert vooral de Wiskunst recht doorgronden .
Haar , Zielkunde in haar aart , aan maat noch tal verbonden ,
Maar zelve onstoffijk , en het stoffijk veel te groot ;
Die meer geheimen sluit in haar nog duistren schoot ,
Dan de Archimeden , dan de Newtons nog vermoedden .
Leert , d'altijd zwakken geest niet overlaân , maar voeden .
Neemt ware kennis aan in 't peilen van 't verstand .
Breekt Wijsgeerstelsels af , maar bouwt ze niet , met Kant ;

En stelt uw meening niet ten willekeur dier dwazen,
Wier scheppingskracht zich toont in ijdele waterblazen.
Zie daar het geen uw' geest, uw' liver, waardig zij;
Waartoe mijn teêrheid u thands noodigt van naby.
Ach! hier der Wetenschap een nieuw bestaan te geven,
Die, wijd en zijd misvormd, en bloei verloor en leven;
Het graan te strooien in een' vruchtbren, rijken grónd,
Waar uit ik vrucht verwachtte in blijder avondstond
Dan 't Lot my toel' ; dit in Hollands dierbre streken
Met stramme en matte hand voor 't Nagelacht te kweken;
Te vormen, wie mijn werk waar ik bezwijken moest
Vervolgen mochten tot een' zegenrijken oest:
Dit was mijn wensch, mijn zucht, mijn uitzicht, mijn verlangen,
Dit, zoeter voor mijn hart dan toegejuichte zangen!
Helaas! die hoop, dit doel, dit uitzicht, ging voorby:
Ik leef, en zonder nut voor Volk en Maatschappij! —

Is 't wonder, zoo mijn ziel, zoo werkzaam steeds, zoo woelig, —
Voor weldoen, kennis, schoon, zoo eindloos sijn gevoelig, —
Zich, in de nietigheid van 't lijdlijkst plantbestaan
Affoltrend, in 't geweld der wanhoop moet vergaan?
Zoo wrijft de bloote steen, als graan en bast ontbreken,
Zich-zelv' tot gruis, in vlam, door eigen kracht bezweken;
Zoo blaakt zich 't vuur te niet, door eigen' gloed verteerd;
Zoo, 't rustloos werkend brein, van doel en werk geweerd.

Maar neen! het was mijn lot, mijns levens^ddoel te derven,
In uitgeblakerde asch vertwijflend weg te sterven,
Mijn Vrienden! 't Moest zoo zijn; mijn laatste steun brak af:
Maar, wenscht my dan geluk, wanneer ik ruste in 't graf.

Katwijk, 1808.

INHOUD.

	Bladz.
DE POEZY.	5.
POEZY. <i>Lierzang.</i>	17.
LEYDEN IN VERWOESTING. <i>Lierzang.</i>	21.
INES DE CASTRO. <i>Verhaal.</i>	24.
GROOTMOEDERS KLACHT.	29.
DE SMAAD DER HUICHELARY.	35.
AFSCHEID UIT 'S LEVENS GASTMAAL.	38.
BERUSTING.	39.
STERVENSZUCHT.	41.
MIJMERING.	43.
NIETIGHEID.	44.
MINERVA.	46.
MDCCLXXXIV.	48.
AAN DE BRITTEN.	50.
AAN MR. R. J. SCHIMMELPENNINCK.	53.
OP HET AFSTERVEN VAN DEN HEERE DR. JOANNES VERCHUUR.	56.
AAN DEN HEER JERONIMO DE VRIES, IN ZIJN VRIENDENROL.	57.
BY DEN DOOD VAN MIJN JONGSTE ZOONTJEN.	58.

AAN MIJNE EGADÉ, BY HAAR HERSTEL UIT HAAR KRAAM- EN ZIEKT- BED, OP HAREN VERJAARDAG, 1807.	64.
TER UITVAART VAN MIJN JONGSTE KIND, DRIE MAANDEN OUD.	73.
GEBOORTEGROET AAN HET ZOONTJEN VAN DEN HEERE JERONIMO DE VRIES.	77.
AAN MIJNS BROEDERS JONGGEBOREN ZOONTJEN.	78.
OP DES KONINGS AFBEELDSEL.	82.
OP HETZELFDE AFBEELDSEL.	82.
AAN DS. J. W BUSSINGH, OP ZIJNE UITNOODIGING TER ZILVEREN BRUILOFT.	82.
MIJN BUITENVERBLIJF.	86.